САВЕТЫ БЕЛАРУСІ

Дадатак да газэты „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

№ 4 **6 сьнежня 1928 г.** **№ 4**

З Ь М Е С Т

Усім конкурсным камісіям пры АВК, камісіям садзейнічаньня правядзеньня конкурса пры райвыканкомах і гарсаветах, усім сельскім, местачковым саветам.

У выкананьне пастаноў III-й Сэсіі ЦВК БССР ад 23 верасьня і Прэзыдыуму ЦВК ад 3-га лістапада г. г. будзе праводзіцца Ўсебеларускі Конкурс на лепшую сэкцыю гарадзкога савету і лепшы сельскі і местачковы саветы з іх камісіямі, згодна прыложанага пры гэтым пляну Цэнтральнай конкурснай камісіі. Мэтамі конкурсу ставяцца:

а) выяўленьне лепшай пастаноўкі масавай і практычнай работы ў сэкцыях гарадзкіх саветаў, сельскіх і местачковых саветаў і іх камісій для пераносу лепшых прыкладаў ле на ўсе іншыя саветы, сэкцыі і камісіі;

б) выяўленьне саветаў, сэкцый і камісій у якіх праца пастаўлена наогул слаба, альбо мае грубыя недахопы, вывучаньне прычын, перашкаджаючых палепшаньню работы і вызначэньне мерапрыёмстваў да іх зьнішчэньня;

в) прыцягненьне шырокае ўвагі працоўных мас гораду і вёскі да работы саветаў, сэкцый і камісій, чым яшчэ больш палепшыць працу саветаў як ворганаў дыктатуры пралетарыяту.

У мэтах забясьпечаньня правільнай арганізацыйна-падрыхтоўчай работы на мясцох і наданьня конкурсу характару найбольшай масавасьці, прапануецца камісіям конкурсным і камісіям садзейнічаньня і саветам ажыцьцявіць:

а) правесьці дакладнае інструктаваньне ніжэйшых камісій і саветаў вышэйстаячымі камісіямі, шляхам правядзеньня нарад з пастаноўкаю інструкцыйных дакладаў аб парадку і мэтадах арганізацыі і правядзеньня конкурса і абмеркаваньня пляна гэтай работы;

б) разгарнуць шырокую растлумачальную работу аб значэньні конкурса, мэтадах яго правядзеньня і неабходнасьці практычнага ўдзелу саміх мас у конкурсе па выяўленьню лепшых саветаў, сэкцый і камісій.

в) прапягнуць да ўдзелу ў рабоце аб правядзеньні конкурса акруговыя, гарадзкія, раённыя і сельскія ўстановы і аддзелы іх у сэнсе выяўленьня імі становучых і адмоўных бакоў адпаведных галін работы саветаў, сэкцый і камісій, для скарыстаньня гэтых матар'ялаў пры правядзеньні конкурса;

г) згуртаваць усіх рабкораў і селькораў на мясцох навакол справы правядзеньня конкурсу на лепшы савет, сэкцыю і камісію і забясьпечыць рабселькорам найлепшыя ўмовы ў зборы матар'ялаў, характарызуючых работу саветаў, сэкцый і камісій;

д) найбольш поўна скарыстаць мясцовы друк (акруговыя, насьценныя газэты) і цэнтральныя беларускія газэты: «Савецкая Беларусь», «Беларуская Вёска», „Рабочы“ і нацыянальныя газэты для зьмяшчэньня конкурсных матар'ялаў, характарызуючых работу саветаў, сэкцый і камісій;

е) прыцягнуць да ўдзелу ў конкурсе шырокія рабочыя масы праз прафсаюзныя арганізацыі, шляхам пастаноўкі дакладаў на сходах саюзаў, на цэхавых сходах на прадпрыёмствах аб значэньні конкурса, аб парадку яго правядзеньня і аб ўдзеле рабочых мас у абглядзе працы сэкцый гарсавета, праз скліканьне нарад членаў савета па саюзах і выяўленьня праз іх удзел прафарганізацый у рабоце сэкцый гарсавета;

ж) арганізаваць шырокае абмеркаваньне пляну конкурсу на парадах гарадзкога актыву (членаў бюро сэкцый, на пасяджэньнях сэкцый, на пленумах гарсаветаў з удзелам актыву партыйных, камсамольскіх, прафэсыянальных арганізацый, рабкораў, членаў рэдкалегій. акруговых і насьценных газэт) і выяўленьня характарыстыкі работы сэкцый гарсавету. Праз рабочыя клюбы правесьці даклады, гутаркі, адбіваючыя работу сэкцый гарсавета;

з) наладзіць практычны ўдзел у правядзеньні конкурса на лепшы савет, сэкцыю, камісію прафсаюзных арганізацый, маючых значную масу членаў у сельскіх мясцовасьцях, як: саюз працаўнікоў Зямлі і Лесу, Працасьветы, Медсанпрацы і саюз савецкіх і гандлёвых служачых, арганізацыі Чырвонае арміі і г. д., дамагаючыся дапамогі іх правядзеньня конкурсу ў форме асьвятленьня ў друку і перад масамі ўдзелу ў практычнай рабоце

саветаў, сэкцый і камісій гэтых арганізацый і аказаньня дапамогі сялянам праз складаньне конкурсных заметак і пісем для друку;

і) праз агульныя сходы ўцягнуць шырокія масы насельніцтва вёскі і мястэчка да ўдзелу ў конкурсе праз абгаварэньне на сходах работы савета і камісій, праз прыцягненьне сялян да пасылкі ў газэты заметак і карэспандэнцый аб рабоце савета і камісій, праз абгаварэньне карэспандэнцый, характарызуючых работу савета і камісіі, зьмешчаных у газэтах;

к) найбольш шырока ўцягнуць у правядзеньне конкурса батрацтва і беднату, для выяўленьня работы савета ў галіне выкананьня законаў аб дапамозе беднаце, прадстаўленьні і скарыстаньня розных ільгот і наогул захаваньня інтарэсаў беднаты ў практычнай рабоце савета і камісіі;

л) праз агульныя сходы жанчын, жаночыя дэлегацкія сходы нарады жанчын—членаў савета, дэлегатак-практыкантак, жанчын—членаў камісій абмеркаваць задачы конкурса і формы ўдзелу жанчын у конкурсе з мэтаю выяўленьня і праверкі выкананьня дырэктыў па ўцягненьню жанчын у практычную работу савета, камісій, сэкцый наогул і ўдзелу жанчын—членаў савета і дзелегатак-практыкантак у практычнай рабоце савету, камісіі, сэкцыі;

м) забясьпечыць шырокі ўдзел у правядзеньні конкурса іншых грамадзкіх арганізацый: КСМ, камітэту сялянскай узаемадапамогі, кааператыўных арганізацый, сельска-гаспадарчых калектыўных аб'яднаньняў і інш., канцэнтруючы ўвагу іх на пытаньнях, адбіваючых узаемную ўвязку работы савета і гэтых арганізацый, адбіваючых дапамогу з боку савета арганізацыям і наадварот, у практычнай рабоце;

н) скарыстаць пленумы выканкомаў і саветаў і ўсялякія нарады пры іх з мэтаю пастаноўкі дакладаў аб правядзеньні конкурса ў вызначэньні форм удзелу іх у гэтай рабоце.

Конкурсным камісіям праз заслухоўваньне дакладаў ніжэйшых камісій, садзейнічаньня і выезды на месцы, перыядычна рабіць праверку арганізацыі і прахаджэньня конкурсу на мясцох і неадкладна выпраўляць дапушчаныя памылкі, халатнасьць, фармалізм і замкнутасьць у гэтай рабоце.

Арганізацыйна-падрыхтоўчую работу і правядзеньне конкурса конкурсным камісіям безадкладна распачаць зараз-жа, увязваючы гэту работу са справаздачна-перавыбарчай кампаніяй саветаў. Маючы на ўвазе, што на гэтых сходах больш поўна будзе выяўлена думка грамадзкасьці і працоўнага насельніцтва аб працы саветаў, х сэкцый і камісій.

Акруговым конкурсным камісіям рэгулярна дасылаць у цэнтральную конкурсную камісію, пры прэзыдыуме ЦВК, копіі ўсіх конкурсных карэспандэнцый, а па сканчэньні кампаніі ў тыднёвы тэрмін прадставіць агульную сводку аб выніках правядзеньня конкурсу.

Старшыня Цэнтральнай Конкурснай
Камісіі ЦВК БССР **А. Хацкевіч.**

Плян-інструкцыя правядзеньня Усебеларускага конкурсу.

1. Конкурс праводзіцца:

а) на лепшую сэкцыю гарадзкога савету,

б) на лепшы сельскі савет і камісію яго,

в) на лепшы местачковы савет і камісіі яго.

2. Конкурс пачынаецца з 1-XII—1928 г. і заканчваецца 1-IY—1929 г.

3. Арганізуюць і праводзяць конкурс конкурсныя камісіі пры ЦВК БССР і АВК і камісіі садзейнічаньня пры РВК і гарсаветах пры дапамозе сельскіх і местачковых саветаў.

4. Асяродкам увагі пры правядзеньні конкурса ставіцца: найбольш шырокі ўдзел у конкурсе мас, з аднаго боку і найбольш усебакова вычэрпваючае выяўленьне станоўчых і адмоўных бакоў у рабоце савету, сэкцыі, камісіі, вызначэньне прычын, перашкаджаючых працы і намячэньне мерапрыёмстваў, спрыяючых зьнішчэньню недахопаў і палепшаньню далейшай работы.

5. Конкурсны этап падзяляецца на дзьве часткі:

а) конкурс унутры-акруговы,

б) конкурс усебеларускі.

Конкурс на мясцох праводзіцца праз акруговыя, а там дзе няма праз насьценныя газэты. Выяўленыя і прэміраваныя саветы, сэкцыі і камісіі па ўнутры-акруговаму конкурсу пераносяцца на конкурс Ўсебеларускі. Арыентыровачна лічыцца, што конкурсы унутры-акруговыя павінны працягвацца да 1-га лютага 1929 году, пасьля чаго разгортваецца Ўсебеларускі конкурс.

6. Карэспандэнцыі ўсебеларускага конкурсу друкуюцца ў «Савецкай Беларусі», „Беларускай Вёсцы"—аб сельскіх і местачковых саветах і іх камісіях, а ў газэце «Рабочы»—аб сэкцыях гарсаветаў.

Увага 1. Конкурсныя карэспандэнцыі прымаюцца для друку і цэнтральнымі і нацыянальнымі газэтамі.

Увага 2. Дапускаецца дасылка конкурсных карэспандэнцый на Ўсебеларускі конкурс і непасрэдна з месц.

7. Выяўленыя па конкурсу лепшыя саветы, сэкцыі, камісіі і карэспандэнцыі прэміруюцца, конкурснымі камісіямі за лік фондаў спэцыяльна выдзяляемых для гэтага ў цэнтры—ЦВК, а на мясцох—АВК. Прэміі выдаюцца грашовыя і рэчавыя. Памер прэмій устанаўляецца загадзя конкурснымі камісіямі і абвяшчаюцца праз друк.

8. Правядзеньне конкурсу ўвязваецца з праходзячай падрыхтоўчай перавыбарчай кампаніяй саветаў у сэнсе скарыстаньня агульных сходаў сялян, саюзаў, рабочых сходаў, сходаў беднаты, жанчын і іншых для абгаварэньня мерапрыёмстваў конкурсу і ўдзелу ў апошнім мас.

9. Мэтадамі выяўленьня работы саветаў, сэкцый, камісій для складаньня карэспандэнцый практыкуецца: заслухоўваньне дакладаў на сходах, пленумах, нарадах, абсьледваньне пастаноўкі работы спэцыяльнымі камісіямі, альбо інструктарамі выканкомаў і аддзелаў іх, скарыстаньня пісьмовых матэр'ялаў: пратаколаў пасяджэньняў саветаў, сэкцый, камісій, пляноў работы іх, пісьмовых справаздач і інш.

10. Апісаньне пастаноўкі работы саветаў, сэкцый, камісій для карэспандэнцыі праводзіцца: рабкорамі, селькорамі, рэдкалегіямі насьценгазэт, спэцыяльнымі камісіямі, саветамі, членамі конкурсных камісій, райвыканкомамі, грамадзкімі арганізацыямі, рабочымі і сялянамі, настаўнікамі і інш.

11. У конкурсных карэспандэнцыях найбольш поўна і вычэрпваюча асьвятляюцца наступныя моманты:

а) арганізацыйна-масавая работа: сацыяльны склад савету, роль у складзе савету беднаты, батрацтва, жанчын, аўтарытэт савету сярод мас;

б) плянаваньне у рабоце пленума, прэзыдыума савета.

Як адбіты ў плянах работы наказы выбаршчыкаў, дырэктывы кіруючых вышэйшых органаў:

в) якая форма пераважае ў рабоце савету: калектыўная, ці аднаасабовая. Наколькі рэгулярна склікаюцца пасяджэньні пленуму і прэзыдыуму савету, наведваньне пасяджэньняў членамі савету і актывам, жанчынамі-грамадчыцамі, прадстаўнікамі грамадзкіх арганізацый. Актыўнасьць на пасяджэньнях членаў і актывістых. Якія захады ўжываліся саветам у справе наданьня сваёй рабоце найбольшай масавасьці;

г) кіраўніцтва саветам дзейнасьці падпарадкаваных устаноў і арганізацый. Формы і мэтады кіраўніцтва: заслухоўваньне дакладаў, абсьледваньне, прымацаваньне членаў. Як падрыхтоўваюцца пытаньні, якія выносяцца на абгаварэньне агульных сходаў, пленумаў, нарад, канфэрэнцый і інш.; ці падрыхтоўваюцца даклады і праэкты рэзалюцый калектыўна ў савеце напярэдня, ці даклады робяцца без падрыхтоўкі, а рэзалюцыі складаюцца пасьля дакладаў. Як пахватна было наогул кіраўніцтва савету ва ўсіх галінах работы;

д) сувязь савету з насельніцтвам: праз агульныя сходы насельніцтва, праз выезды на пасяджэньні пленуму і прэзыдыуму вёскі; удзел савету на сходах беднаты; правядзеньне работы з жанчынамі; абслугоўваньне насельніцтва, наведваючага саветы. Скарыстаньне сходаў насельніцтва для прыцягненьня шырокага грамадзкага кантролю і разгортваньне крытыкі мас наваколь практычнае работы савету шляхам пастаноўкі справаздач савету аб выкананьні наказаў выбаршчыкаў. Барацьба савету з цяганінаю ліквідацыя бюракратызму;

е) зьмест вынесеных пастаноў саветам па вырашаных мерапрыемствах на пленуме і прэзыдыуме, агульных сходах, нарадах, канфэрэнцыях з пункту погляду практычнасьці іх, канкрэтнасьці, вычэрпваючага аб'ёму, захаваньня клясавай лініі і абароны інтарэсаў беднаты, выпадкі парушэньня клясавай лініі. Захаваньне прынцыпаў савецкай дэмакратыі і выпадкі парушэньня іх;

ж) праверка выкананьня сваіх пастаноў, дырэктыў вышэйшых органаў; праверка пастаноўкі вучоту выкананьня даручэньняў савету, дадзеных падпарадкаваным установам і арганізацыям;

з) праца савету па ўцягненьню жанчын у практычную работу савецкага будаўніцтва: членаў савету—жанчын, прымацаваных дэлегатак-практыкантак. Практычныя вынікі гэтай работы;

і) выяўленьне актыву і формы гэтага выяўленьня: вылучэньне актыву на пасяджэньнях савету, залучэньня актыва ў практычную работу на агульных сходах; вылучэньне актыва з беднаты, батрацтва, вучот актыву.

к) гаспадарчая работа: работа савету і вынікі яе ў справе рэарганізацыі сельскай гаспадаркі па шляху калгаснага будаўніцтва, арганізацыі прасьцейшых відаў сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў, землеўпарадкаваньне, пераводу на шматпольле, пашырэньне кліну больш прыбытковых культур, накіраваньне па правільнаму шляху крэдытнай дапамогі. Рэгуляваньне зямельных канфліктаў;

л) увага савету да справы каапэраваньня насельніцтва, каапэраваньня беднаты, пашырэньня ахопу каапэрацыі насельніцтва сваім абслугоўваньнем і збытам з мэтаю выцясьненьня прыватніка з рынку. Роля савету ў хлебных і сырцавых загатоўках;

м) работа савету фінансавага характару: выяўленьне новых крыніц прыбыткаў. Увага савету да свайго бюджэту. Збор плацяжоў і падатку. Удзел савета ў справе прасоўваньня дзяржаўных пазык у вёску, мястэчка і вынікі гэтае работы. Уцягненьне сродкаў насельніцтва ў касы ашчаднасьці. Правядзеньне кампаніі самаабкладаньня і вынікі кампаніі, скарыстаньне сродкаў самаабкладаньня. На якія групы насельніцтва ўжываліся прымусовыя меры спагнаньня падаткаў і плацяжоў, якія былі дапушчаны парушэньні ў гэтай справе саветамі;

н) абслугоўваньне насельніцтвам у сацыяльна-культурных адносінах: школамі, лячэбнай дапамогай, сацыяльным забясьпечаньнем, юрыдычнай дапамогай. Як саветам ажыцьцяўляецца кіраўніцтва гэтымі галінамі работы;

о) што праводзілася саветам у справе палепшаньня дабрабыту ў вёсцы: адбудаваньне шляхоў, мастоў, вуліц, арганізацыя супроцьпажарных мерапрыемстваў, будаўніцтва і інш.

У рабоце сэкцый і камісій саветаў найбольш поўна асьвятляць у карэспандэнцыях наступнае:

а) арганізацыйная структура сэкцый ці камісій; рэгулярнасьць пасяджэньняў; удзел у рабоце сэкцый, камісій членаў савету, прымацаваных дэлегатак-практыкантак і жанчын наогул, сельскай інтэлігенцыі, членаў прафсаюзаў, актыву рабочых, сялян, саматужнікаў; наведваньне пасяджэньняў сэкцый, камісій апошнімі. Актыўнасьць іх у рабоце. Роль бюро сэкцый, роль кіраўніка камісіі ў рабоце сэкцыі, камісіі. Адносіны насельніцтва да работы сэкцыі, камісіі;

б) кіраўніцтва работай сэкцый, камісій, саветам, сувязь яго з апошнімі (формы сувязі), плянавасьць у рабоце сэкцый, камісій; увязка плянавай работы савета з плянавай работай сэкцый, камісій. Падрыхтоўка пытаньняў сэкцыямі, камісіямі па даручэньню савету, па сваёй ініцыятыве. Правядзеньне ў жыцьцё саветам пастаноў сэкцый, камісій; садаклады сэкцый, камісій пры дакладах у савеце устаноў, арганізацый і інш. Даклады сэкцый, камісій на савеце аб сваёй працы. Даклады ў сэкцыях, камісіях устаноў і арганізацый;

в) сувязь сэкцый, камісій з масамі: пасяджэньне на прадпрыемствах, у вёсках, пастаноўка дакладаў аб сваёй працы сэкцыямі, камісіямі перад насельніцтвам, абсьледваньне касавага характару сэкцыямі, камісіямі ўстаноў і арганізацый; дзяжурства членаў сэкцый на прадпрыемствах, праца дэпутацкіх груп. Сувязь з прафсаюзамі праз агульныя сходы. Сувязь з дэлегацкімі сходамі праз работніц і сялянак членаў сэкцый, камісій, вылучэньне з актыву працуючага ў сэкцыях, камісіях па кіруючай рабоце;

г) зьмест работы сэкцыі, камісіі: характарыстыка вырашаных пытаньняў з пункту погляду колькасьці і якасьці іх;

д) якія вынікі ў тэй рабоце сэкцыі, камісіі, якая даручана ёй, згодна палажэньня. Прыкладна—гандлёва-каапэрацыйная сэкцыя—камісія: як уцягнута ў каапэрацыю беднота, на колькі правільна і поўна скарыстаны фонд каапэраваньня беднаты, як уцягваецца каапэрацыйны актыў у практычную работу, як рэагуе сэкцыя, камісія на каапэрацыйныя запытаньні насельніцтва; што рабілася сэкцыяй, камісіяй для палепшаньня фінансавага становішча каапэратываў, скарачэньне накладных выдаткаў, зьніжэньне цэн, скарачэньне адм. выдаткаў, рацыяналізацыя гандлёвай работы, ліквідаваньне хвастоў і інш.

Праца фінансавай сэкцыі, камісіі: які быў удзел сэкцыі, камісіі ў падрыхтоўцы і складаньні бюджэту савету; што рабілася ў справе выяўленьня новых крыніц прыбыткаў для бюджэта; мерапрыемства сэкцыі, камісіі ў справе разьвіцьця ўкладных каапэрацый; вынікі работы па рэлізацыі дзяржаўных пазык, што зроблена ў справе збору і рацыянальнага скарыстаньня сродкаў самаабкладаньня і г. д.

Аргаддзел прэзыдыуму
ЦВК БССР.

Да перавыбараў саветаў.

(З прамовы тав. Хацкевіча на пашыраным Пленуме Цэнтральнай Выбарчай Камісіі).

III-ці Пленум Цэнтральнай Выбарчай Камісіі фактычна зьявіўся праверкай усёй той папярэдняй падрыхтоўчай кампаніі да перавыбараў саветаў, якую мы вялі да гэтага часу.

Як даклады з месц, так і спрэчкі гавораць за тое, што ў гэтым годзе работа па перавыбарах саветаў распачата сваечасова.

З боку Цэнтральнай Выбарчай Камісіі, з боку акруговых і раённых камісій дырэктывы былі дадзены сваечасова і досыць поўныя, забясьпечваючыя магчымасьць праводзіць падрыхтоўчую работу да перавыбараў саветаў на мясцох.

Як-жа выпаўнілі і выпаўняюць месцы гэтыя дырэктывы на практыцы?

У асноўным яны, безумоўна, ажыцьцяўляюцца і праведзена ўжо значная падрыхтоўчая работа да перавыбараў. Аднак, зробленая праз інструктарскі апарат і выезды паасобных таварышоў Цэнтральнай і часткова акруговымі выбарчымі камісіямі праверка ў некаторых раёнах, а таксама пісьмовыя весткі, якія мы атрымоўваем з месц і праз друк, паказваюць, што частка саветаў і нават райвыканкомаў з выпаўненьнем дырэктыў, якія былі дадзены Цэнтральнай і акруговымі выбарчымі камісіямі адстае. З другога боку ў праведзенай, ужо на мясцох рабоце маецца шэраг значных памылак, якія неабходна безадкладна выправіць. Напрыклад, у «Зьвязьдзе» было паведамленьне, што пры складаньні выбарчай камісіі ў польскім Мархлеўскім нацыянальным сельсавеце, Аршанскай акругі, ня ўведзен прадстаўнік ад польскай нацыянальнасьці. Гэта не тэхнічны ляпсус, а палітычны. Нельга лічыць толькі тэхнічнымі і памылкі ў галіне клясавага падбору складу выбарчых камісій, выпадкі няўважлівага складаньня сьпісаў пазбаўленых выбарчага права і г. д.

Гэта тое, што выяўлена праверкай.

Зразумела, што праведзеная праверка выкананьня дырэктыў на мясцох яшчэ недастаткова поўная.

Таму трэба, каб з боку цэнтральных, акруговых і раённых органаў і арганізацый выехалі сотні работнікаў непасрэдна ў вёску для праверкі таго, як праламляюцца дырэктывы, і для дапамогі ажыцьцяўленьня іх. Такая задача павінна быць вырашана пасьля Пленуму Цэнтральнай Выбарчай Камісіі.

Калі паставіць пытаньне, якія цяжкасьці сустракаюцца пры правядзеньні падрыхтоўкі да перавыбараў саветаў, то перш за ўсё трэба адзначыць наяўнасьць небясьпекі слабага ўдзелу грамадзкіх нашых арганізацый у бягучай кампаніі перавыбараў саветаў. Як вядома, у мінулую перавыбарчую кампанію ўсе грамадзкія арганізацыі абмяжоўвалі ўдзел свой у перавыбарах саветаў тым, што ўводзілі ў адпаведныя выбарчыя камісіі сваіх прадстаўнікоў. У гэтым-жа годзе задача пастаўлена так, што грамадзкія арганізацыі ня толькі не павінны абмяжоўвацца ўвядзеньнем сваіх прадстаўнікоў у адпаведныя выбарчыя камісіі, але павінны праводзіць унутры сябе шырокую арганізацыйную работу па перавыбарах саветаў і ўсямерна дапамагаць у рабоце па перавыбарах сярод працоўных мас, не ахопленых гэтымі арганізацыямі.

Трэба адзначыць, што да гэтага часу грамадзкія арганізацыі спазьняюцца выданьнем адпаведных дырэктыў па сваёй лініі, а акруговыя і раённыя камісіі яшчэ не праверылі як у парыфэрыі грамадзкіх арганізацый праламляюцца і выконваюцца дырэктывы, дадзеныя з боку цэнтральных грамадзкіх устаноў.

Маецца яшчэ небясьпека ў тым, што паміж савецкіх і грамадзкіх арганізацый няма шчыльнай сувязі і па цэламу шэрагу месц прафсаюзы і іншыя грамадзкія арганізацыі яшчэ недастаткова арганічна зьвязаліся з выбарчымі камісіямі і недастаткова ўдзельнічаюць у рабоце па перавыбарах саветаў. Гэты вывад падкрэсьліваецца выступленьнямі прадстаўнікоў грамадзкіх арганізацый, характарызуючымі і паказваючымі адсутнасьць канкрэтных мерапрыемстваў у іх рабоце па перавыбарах саветаў.

Такім чынам, цэламу шэрагу грамадзкіх арганізацый трэба будзе працаваць шмат над тым, каб забясьпечыць 100% удзел у перавыбарчай кампаніі усяго складу арганізацый.

Поруч з гэтым трэба і Цэнтральнай і акруговым выбарчым камісіям заразжа дасканала праверыць, што зроблена па лініі паасобных грамадзкіх арганізацый, у прыватнасьці прафсаюзных, па ўцягненьню сваіх сяброў да актыўнага ўдзелу ў перавыбарах саветаў. Праходзячая ў сучасны пэрыяд калдагаворная кампанія па саюзах мае вялізарнае палітычнае значэньне, аднак, гэта ня здымае з прафэсыянальных саюзаў абавязку актыўнага іх удзелу ў перавыбарах саветаў.

Трэба дабіцца, каб усе грамадзянскія арганізацыі шчыльна аб'ядналіся ў рабоце па перавыбарах, мелі адзіны плян правядзеньня гэтае кампаніі, каб яны пад кіраўніцтвам партыйных органаў практычна ўдзельнічалі ў перавыбарах саветаў.

Трэба сказаць, што да гэтага часу кулак і іншыя варожыя групы ў нашай падрыхтоўчай працы толькі пачулі нашу рашучую палітыку наступу на кулакоў, але мы іх яшчэ моцна і глыбока не закранулі, што зробім на справаздачных і выбарчых сходах у далейшым. Ня гледзячы на гэта нашы ворагі ўжо даюць сябе адчуваць. Таму нам трэба зараз забясьпечыць поўную магчымасьць працы нашых актывістаў вёскі ў барацьбе іх супроць кулацтва, бо ў некаторых мясцох партыйцам, камсамольцам, прадстаўнікам беднаты і актывістам наогул ужо пагражае небясьпека праз забойствы, падпал і іншыя злачынствы, якія робяцца кулацтвам і якія, на жаль, застаюцца ў значнай меры не раскрытымі, беспакаранымі.

Трэба мець на ўвазе, што гэтыя выпадкі тэрору з боку кулацтва пры перавыбарах могуць пашырацца і што гэта можа рабіць уплыў на актыўнасьць бедняка, батрака і актывіста-серадняка. Таму неабходна заклікаць нашу Пракуратуру і трэба будзе па цэламу шэрагу выпадкаў агрэсыўнага дзеяньня з боку кулацтва (забойстваў, падпалаў і г. д.) у адказ на гэта ўжыць такія меры пакараньня, каб яны чутны былі па ўсіх глухіх вёсках, а па другое,—мабыць трэба падумаць і над такімі мерапрыемствамі, каб верхавіна кулацтва на вёсцы ведала, што зьнішчаная падпалам гаспадарка бедняка будзе аднаўляцца за кошт кулацкіх гаспадарак.

У інструкцыі па перавыбарах саветаў спэцыяльна прадугледжана ў арт. 83 магчымасьць пазбаўленьня выбарчых праваў тэй альбо іншай асобы, адносна якой на мясцох упэўнены,

што ён зьяўляецца нябясьпечным элемэнтам, хоць ён і не падыходзіць пад іншыя артыкулы інструкцыі, па якіх адпаведныя асобы пазбаўляюцца права выбарчага голасу.

Трэба гэтым артыкулам па меры неабходнасьці карыстацца проці пасобнага элементу, які, напрыклад, зьяўляюцца арганізатарамі антысавецкіх груповак на млыне, у царквах, сінагогах, касьцёлах і г. д. і што награжаюць нашым актывістым.

Праца па арганізацыі беднаты і батрацтва і саюзу беднаты і батрацтва з серадняком праароблена вялікая, але гэтае пытаньне мы не павінны забываць на ўвесь час кампаніі перавыбараў саветаў. Бядняк у перавыбарчую кампанію павінен сумесна з батраком быць шчыльна зьвязаны з серадняцтвам. Гэта павінна быць грунтам бягучай кампаніі.

Трэба сказаць, што ў мінулыя перавыбарчыя кампаніі ў гэтым сэнсе у некаторых мясцох былі перагібы: групы беднаты і бедняцкія сходы заніраліся, пытаньні, зьвязанныя з перавыбарамі, не абгаварваліся сумесна з серадняцкім актывам і таму серадняк альбо блытаўся, альбо часта адыходзіў да кулацтва, да заможнай часткі насельніцтва. Вось чаму і падкрэсьліваецца ў дырэктывах, што арганізацыя беднаты павінна мець за сабой шчыльную сувязь, моцнага блёку батрака і беднаты ў саюзе з серадняком супроць кулацтва.

Для лепшай арганізацыі батрацтва ня трэба кіраўнікоў гэтых арганізацыі загружаць у час перавыбарчай кампаніі іншымі даручэньнямі. Былі раней выпадкі, калі арганізатары працы сярод батрацтва ў час перавыбарчай кампаніі на месяц, а то і больш пасылаліся ў якую-небудзь вёску, а арганізацыі батрацтва заставаліся без кіраўніка. Неабходна, каб кіраўнікі батрацтва былі заўсёды на чале справы па арганізацыі ўсёй батрацкай масы да ўдзелу ў перавыбарах саветаў.

У справе ўдзелу жанчын у перавыбарах саветаў узьнікаць актыўнасьці іх на справаздачных і выбарчых сходах, трэба правесьці вялікую папярэднюю падрыхтоўчую працу прав скліканьне спэцыяльных сходаў жанчын, абгавараньне пытаньня на делегацкіх сходах і г. д. У гэтым годзе неабходна ставіць рашуча пытаньне аб павялічэньні колькасьці жанчын як у перавыбарах, так і ў складзе саветаў.

Мы ставім пытаньне ў гэтую перавыбарчую кампанію выбраць у саветы жанчын ня менш, як 25 проц. Зразумела, што гэта ня ёсьць лёзунг партыі, ня ёсьць закон Савецкае Ўлады Беларусі, але гэта ёсьць жаданьне, тая норма, якую мы можам выканаць, выходзячы, па-першае, з таго, што палітычная сьвядомасьць і актыўнасьць жанчын надзвычайна ўзрасла, а таксама ўзрасла культурная сьвядомасьць і практычная падрыхтоўка працоўнай жанчыны Беларусі для савецкай і грамадзкай працы, а па другое, павялічэньне прадстаўніцтва ў Саветах замест аднага ад 200 чалавек насельніцтва, будзе выбірацца аднін ад 100, дае поўную магчымасьць нам вырашыць гэту задачу. Трэба ў бягучую кампанію выправіць тыя памылкі, якія былі дапушчаны ў мінулую выбарчую кампанію ў гэтым пытаньні.

Неабходна таксама падрыхтаваных жанчын высоўваць на адказную практычную працу; тут трэба зрабіць ківок у бок Гомельшчыны, дзе жанчыны-курсанткі ня зусім мэтазгодна скарыстоўваюцца, іх пакінулі некаторых старшынямі і сакратарамі сельсаветаў, а некаторых намячаюць толькі кандыдатамі ў саветы. Мы ўказвалі не адзін раз, каб жанчын курсантак скарыстоўвалі з асобай уважлівасьцю таму, што яны падрыхтаваны і што пасылка іх на курсы азначала аднача́сова і вылучэньне іх па адказную савецкую працу.

Зразумела, тут трэба падыходзіць да кожнай жанчыны пэрсанальна, улічваючы яе сацыяльнае становішча, палітычную сьвядомасьць, дзелавыя якасьці і г. д.

Але-ж наогул неабходна курсантак выкарыстоўваць на ўсіх ступеньках савецкіх органаў, а ня толькі ў сельсаветах, або па-за саветам.

Адносна асобных сходаў жанчын. Яшчэ ў мінулым годзе была такая думка, для большага прыцягненьня жанчын у перавыбары Саветаў, каб зрабіць належны ўплыў на адсталую мужскую частку насельніцтва вёскі, у якасьці вопыту (на два-тры сходы ў акрузе) склікаць асобныя выбарчыя сходы жанчын, на якіх ставіць справаздачы і абіраць дэпутатаў жанчын у Савет. Цэнтральная Выбарчая Камісія ў гэтым годзе па гэтаму пытаньню дала адпаведныя наказаньні. Такая спроба будзе мець, як мне здаецца, вялікае значэньне ня столькі ў сэнсе практычнага павялічэньня ліку жанчын, сколькі ў сэнсе арганізацыйнага і агітацыйнага ўплыву на ўсіх выбаршчыкаў. Праз гэтае самае жанчына лепш пачуе свае правы. Прычым гэтая спроба, зразумела, не парушае нашай Канстытуцыі. Такая практыка шырока праводзіцца і ў Усходніх Рэспубліках. Напрыклад, і ў нас у гарсавет выбіраюцца жанчыны на сходах жон рабочых і іх утрыманцаў.

У справе вылучэнства наогул заўважана тое, што, ня гледзячы на шэраг дырэктыў, для выкананьня якіх тэрміны ўжо прайшлі, акруговыя выканаўчыя камітэты і выбарчыя камісіі да гэтага часу яшчэ не далі сталых вестак каго яны думаюць вылучыць у саветы, выканкомы, у цэнтральныя органы, каго і як яны думаюць скарыстаць з сваіх старых вылучэнцаў і г. д. Акрвыканкомам належыць больш увагі аддаць вырашэньню гэтай задачы, бо наблізіжаючаяся перавыбарная работа можа захапіць нас не падрыхтаванымі і мы ня зможам падабраць тых актывістых з рабочых і сялян, якіх неабходна высоўваць на адпаведную кіруючую савецкую работу.

У справе справаздачнасьці ў розных акругах робіцца розныя ўстаноўкі: некаторыя акругі намячаюць, каб і РВК рабілі справаздачы, амаль што на ўсіх выбарчых вучастках, а таксама, каб АВК рабілі набольш справаздач. Тут неабходна ўстанавіць некаторы адпаведны парадак. Перш за ўсё трэба ўстанавіць, што ў асноўным дакладчыкам на справаздачных сходах зьяўляецца савет. Зразумела, што можна практыкаваць заслухоўваньне кароткіх інфармацый прадстаўнікоў і тых установў, якія вядуць працу на тэрыторыі савету, прадстаўнікі гэтых установў абавязкова павінны прысутнічаць на сходзе. РВК таксама можа і павінен рабіць даклады, асабліва там, дзе ёсьць значная колькасьць рабочых, батрацтва, там, дзе вядзецца агульна-раённая праца і г. д. Але нельга на ўсіх выбарчых сходах ставіць даклады РВК, тым больш АВК. Апошняму можа прыдзецца паставіць дзе-небудзь у больш буйныя рабоча-сялянскія цэнтры свой даклад, але гэта можна зрабіць па аднаму дакладу на раён—ня больш, улічваючы сілы і тое, што АВК будуць адлічвацца на раённых зьездах саветаў. Зразумела, што кожны працаўнік—цэнтральнай, акруговай, ці раённай установы, які будзе ўдзельнічаць на справаздачным сходзе—павінен падзяліцца сваім вопытам працы і расказаць аб дзейнасьці прадстаўленай ім інстанцыі па цікавячым выбаршчыкаў пытаньням, але гэта ня будзе справаздачай. У плян справаздачных сходаў трэба абавязкова ўключаць і справаздачы рэвізійных камісій.

У гэтую кампанію ўпяршыню ставіцца пытаньне, каб наказы былі канкрэтнымі, жыцьцёвымі. Вось чаму надзвычайна цяжка будзе членам сельсаветаў рабіць свае справаздачы аб выкананьні наказаў, дадзеных у мінулай

выбарчай кампаніі, бо гэтыя наказы былі вельмі абстрактнымі і доўгімі. У гэтым годзе наказы павінны распрацоўвацца ў раёнах з канкрэтным вызначэньнем таго, што трэба зрабіць савету, а гэта дасьць магчымасьць у будучым за кожнае даручэньне ў наказе адчытвацца дэпутатам перад сваімі выбаршчыкамі. Ёсьць і ў мінулым добрыя прыклады наказаў. Калі праглядзець наказы дэпутатам Менскага Гарсавету за некалькі гадоў, то гэтыя наказы можна лічыць прыкладам, бо яны надзвычайна кароткія і канкрэтныя, а па-другое—яны надрукаваны на мовах нацменшасьцяй. У гэтых наказах дадзена кароткая палітычная ўстаноўка, кароткая характарыстыка таго, што зроблена і задачы таго, што трэба зрабіць. Па наказам Менскага Гарсавету за 3—4 перыяды выбараў можна прасачыць увесь ход гаспадарчага і культурнага будаўніцтва у Менску. Вось, напрыклад: закончыць пабудову хлебазаводу і халадзільніка, забясьпечыць пабудову цэнтральнай малочнай, пабудаваць новую школу на Ляхаўцы з тым, каб ахапіць усіх дзяцей ва ўзросьце ад 8 да 12 гадоў і г. д. Па гэтаму наказу можна далажыць выбаршчыкам усё што выканана і што ня выканана. Зараз пры распрацоўцы наказаў трэба выходзіць з таго, каб яны былі канкрэтнымі, дзелавымі, каб яны грунтаваліся на падставе дырэктыў партыі, асноўных рашэньняў савецкай улады мерапрыемстваў, вызначаных у пяцігодцы і г. д.

У гэтым годзе будзе яшчэ вельмі цяжка рэвізійным камісіям (ім гэтае права пададзена) праверыць выкананьне наказаў. Але трэба, каб гэтая праверка была зроблена і каб выбаршчыкам было дакладзена, што канкрэтна па наказу выканана.

У гэтую перавыбарную кампанію наказы павінны складацца ў раёнах насьля справаздачнай кампаніі на падставе дырэктыў пажаданьняў і дзелавых прапаноў удзельнікаў сходаў. Вельмі было-б карысным, каб да ўнясеньня наказу на зацьверджаньне выбарчага сходу пры сельсаветах утваралася камісія з прадстаўнікамі с/с, грамадзкіх арганізацый і беднаты, якая-б прапрацавала гэты наказ, канкрэтна прыстасоўваючы яго да мясцовых умоў, робячы адпаведныя дадаткі; пры чым наказ безумоўна павінен ўносіцца на выбарчы сход ад Райкому, партыйнай ячэйкі як кіраўнікоў, а там дзе яе няма, ад арганізаваных груп беднаты.

Дырэктыва аб павялічэньні колькасьці выбарчых вучасткаў дадзена, але невядома на колькі мы маем іх павялічэньне, бо з вопыту мінулае кампаніі вядома, што там, дзе адлегласьць была вялікая, дзе памяшканьні ня умяшчалі выбаршчыкаў—было толькі 30—40 проц. выбаршчыкаў, а там, дзе памяшканьні былі лепшыя—дзе адлегласьць была меншая — было 70—80 проц. Таму, зразумела, мы ставім рашуча задачу павялічэньня сеткі выбарчых вучасткаў. Пры гэтым трэба, каб выбарчыя вучасткі арганізоўваліся з вучотам тэрытарыяльных, сацыяльных і нацыянальных асаблівасьцяй. Гэта значыць, па-першае—каб тэрытарыяльная адлегласьць вучасткаў была рэзка скарочана; па другое—каб цэнтр выбарчага вучастку знаходзіўся ў тым месцы, дзе пераважна бедната і серадняк (у вёсках, саўгасах і калгасах), а тыя хутары і заможныя пасёлкі, якія іх акаляюць, павінны далучацца да гэтых пунктаў, а не наадварот; па трэцяе—каб насельніцтва нацыянальнай меншасьці, якое жыве кампактнай масай, не далучалася да выбарчых вучасткаў іншай нацыянальнасьці, там, дзе ёсьць магчымасьць рабіць самастойны выбарчы вучастак. Напрыклад, у беларускім савеце можа быць адна вёска з польскім насельніцтвам, і таму ня трэба блытаць яе з другімі населенымі пунктамі, калі там можна зрабіць асобны выбарчы вучастак, бо там лепш і справаздачу рабіць на польскай мове, адпаведныя лёзунгі даць на гэтай-жа мове і г. д. Альбо вось-такі прыклад: ёсьць польскія, ці яўрэйскія саветы, дзе 50—60 проц. адпаведнай нацыянальнасьці, але там жывуць і іншыя нацыянальнасьці. Тут таксама неабходна арганізаваць асобныя вучасткі, дзе гэта па тэрытарыяльных магчымасьцях мэтазгодна з тым, каб на гэтых вучастках рабіць даклады на мове адпаведнай нацыянальнасьці і г. д.

Далей я лічу, што асьвятленьне ў друку падрыхтоўча-перавыбарчай кампаніі да гэтага часу праводзілася недастаткова. Друк ахапляе ўсякія дробныя выпадковыя факты кампаніі, якія па сутнасьці не адбіваюць хода падрыхтоўчай кампаніі. Напрыклад, працу пленума цэнтральнай выбарчай камісіі і тых дакладаў, якія заслухоўваліся на пленуме—друк амаль што не асьвятляе. Мала пішуць кіраўнікі акруговых выбарчых камісій. Напрыклад' у акрузе ёсьць шэраг недахопаў у падрыхтоўчай рабоце, а старшыня выбарчай камісіі ні разу аб гэтым не напісаў у газэце. А калі і пішуць у газэце, то толькі інструктары і тэхнічныя працаўнікі саветаў і выканаўчых камітэтаў. Гэта мінус і трэба будзе яго направіць. На ўсе зьявішчы палітычнага характару, як вылазкі кулакоў, падрыхтоўка іх да ўдзелу ў перавыбарах саветаў, павінны рэгаваць кіраўнікі разаблачэньнем дзейнасьці варожых нам сіл праз друк. Трэба ў заключэньне адзначыць, што перавыбарчая кампанія як важнейшая палітычная кампанія, разам з гэтым зьяўляецца кампаніяй і па ажыўленьню дзейнасьці саветаў, што патрабуе да сябе максымум увагі ня толькі з палітычнага і арганізацыйнага боку а і з матар'яльнага. Па колькі мы гаворым аб ажыўленьні дзейнасьці саветаў, пастолькі мы павінны гаварыць аб іх матар'яльнай базе. На апошняй сэсіі ЦВК мы гаварылі аб бюджэтах для с/саветаў. На падставе рашэньня сэсіі ЦВК, пастаноўлена пытаньне, каб у гэтым годзе значна павялічыць процант с/саветаў з самастойным бюджэтам. Што-ж мы маем? Калі за мінулы год было 76 саветаў з бюджэтамі, то ў гэтым годзе толькі 91, пры чым такая акруга, як Менская, мела 3 савета з бюджэтамі і зараз мае столькі, і то гэта ў мястэчковых саветах, а ў сельсаветах ніводнага бюджэту. У Віцебску было 9 бюджэтаў і засталося 9, у Мазыры было 5 і засталося 5. Некаторыя іншыя акругі далі, праўда, некаторы невялічкі ўзрост, за выключэньнем Гомельшчыны, якая ішла і ідзе ўперадзе ўсіх акруг па ліку сельскіх бюджэтаў.

Гэты момант аб матар'яльнай базы для саветаў нельга забываць. Тут прысутнічае актыў работнікаў савецкага будаўніцтва, якія, мне думаецца разумеюць сутнасьць справы. Маецца яшчэ час для таго, каб выправіць гэту недарэчнасьць: трэба ў гэтым годзе пашырыць сетку сельскіх бюджэтаў і тым забясьпечыць выкананьне пастановы Сэсіі ЦВК аб стварэньні матар'яльнай базы як для гарадзкіх, так і для сельскіх саветаў, як фактору грунтоўнай меры ажыўленьня і палепшаньня дзейнасьці саветаў.

Комсамол і надыходзячыя перавыбары саветаў.

Задачу працы ў саветах Цэнтральны Камітэт Комсамолу Беларусі ставіў перад организацыямі ўвесь час як галоўную у грамадзка-гаспадарчай працы ў вёсцы. Так разумела яе і арганізацыя, і ячэйкі Комсамолу. У выніку мы мелі паступовае палепшаньне якасьці нашай працы ў саветах, а побач з гэтым і на аснове гэтага ўзрост аўтарытэту комсамолу ў масах працоўнага сялянства і ўзрост колькасьці комсамольцаў, абіраемых у саветы. Апошнія перавыбары нам далі 10,4 проц. комсамольцаў да усяго ліку сяброў у сельсаветах. Мы расцэньваем гэты факт, як вынік карыснай для працоўнага сялянства і рабочых, дзелавой працы комсамолу ў саветах.

Зараз перад намі ўжо ва ўвесь свой рост паўстае кампанія будучых перавыбараў саветаў. Надыходзячая кампанія перавыбараў Саветаў будзе для нас, комсамолу, чарговай праверкай таго, як мы працуем у Саветах, як удзельнічаем у будаўніцтве грамадзка-гаспадарчага жыцьця вёскі, гораду, у палепшаньні дабрабыту вёскі, разгортваньні культурнае працы, у працы партыі з беднатой.

Комсамол працу па падрыхтоўцы да перавыбарчай кампаніі пачаў своечасова: былі дадзены дырэктывы, выдана памятка комсамольцу аб удзеле ў перавыбарах саветаў, пастаноўка гэтага пытаньня на пленумах АК і райканфэрэнцыях ЛКСМБ. Але ўсё-ж неабходна адзначыць, што ў ячэйках, у некаторых раёнах яшчэ гэтая праца недастаткова разгорнута, а дзе-ні-дзе яе толькі зараз распачынаюць. Гэта прымушае нас лішні раз напамінаць аб важнасьці падрыхтоўчай працы да перавыбарах.

Політыка партыі ў адносінах да працы Саветаў накіравана на ўсямернае ажыўленьне іх дзейнасьці на грунце шырокага разгортваньня пролетарскай самакрытыкі працы Саветау і пролетарскай дэмократыі і ўцягненьне на грунце гэтага шырокіх мас працоўных у будаўніцтва савецкае дзяржавы.

У сувязку з гэтым кампанія перавыбараў Саветаў зьяўляецца шырокай арэнай клясавай барацьбы за ўплыў на саветы з боку нашых ворагаў-кулака, нэпмана.

Разьвіцьцё нашае краіны за апошнія гады праходзіць ва ўмовах усё абвастраючайся клясавай барацьбы. Аб гэтым сьведчылі праведзеныя ў мінулым годзе гаспадарчыя кампаніі. Гэтыя кампаніі паказалі ўзрост актыўнасьці дробна-буржуазных элемэнтаў вёскі. Пастановы XV зьезду УсеКП аб фарсіраваным наступленьні на кулака, якія выявіўся практычна ў больш прогрэсыўнай падатковай політыцы, у шэрагу мерапрыемстваў савецкае улады, абмяжоўваючых разьвіцьцё капіталістычных элемэнтаў вёскі і садзейнічаючых разьвіцьцю социялістычнага сектара гаспадаркі (калгасы, саўгасы і г. д.). аслабілі кулака, пасілілі яго актыўнасьць.

Кулак разумее ўсю важнасьць кампаніі перавыбараў саветаў і таксама рыхтуецца да яе, разгортвае належную працу і сярод моладзі, імкнецца натравіць несьвядомую частку сялян на комсамольцаў саветчыкаў, падарваць іх працу, скомпромэнтаваць іх у вачах сялянства.

Загэтым першая й галоўная наша задача даць адпор кулаку, ізаляваць яго політычна, зараз-жа разгарнуць належную працу па арганізацыі бедняты й батрацтва.

Неабходна забясьпечыць, дзе гэта яшчэ ня зроблена, наш удзел у выбарчых камісіях, выдзеліць туды батракоў і беднякоў комсамольцаў, дабівацца таго, каб гэтыя камісіі былі перадавой позіцыяй у барацьбе з кулацкай актыўнасьцю. Актыўна ўдзельнічая ў складаньні сьпісаў пазбаўленых праў голасу, у праверцы гэтых сьпісаў, моцна стаяць на клясавых позыцыях, прыняць усе меры да таго, каб ні адзін кулак ня мог атрымаць выбарчую позву. Неабходна кожнаму комсамольцу памятаваць, што перавыбары саветаў будуць для комсамому праверкай таго, наколькі цьвёрда нашы ячэйкі і асобныя комсамольцы разумеюць і ажыцьцяўляюць клясавую пролетарскую лінію нашай партыі; наколькі цьвёрда і своечасова дамо мы адпор варожым элемэнтам, наколькі мы дапаможам партыі ў згуртаваньні вакол саветаў мас вясковай бедняты і серадняцкага сялянства.

Асабліва сур'ёзную ўвагу неабходна удзяліць справаздачнай кампаніі саветаў Пры справаздачах неабходна заострыць увагу на тым, як сельсавет праводзіў клясавую лінію, як ён абараняў інтарэсы бедняты, як дапамагаў ёй палепшыць гаспадарку. Гэтую кампанію неабходна скарыстаць для ажыўленьня працы комсамольцаў сельсаветчыкаў. Хай кожны член савету комсамолец раскажа аб сваёй працы на комсамольскім сходзе, каб сходам абгаварыць яго працу, указаць памылкі, недахваты, памагчы выправіць іх і даць указаньні як працаваць у далейшым. Абгаварыць прапановы да наказаў саветам. Гэтая кампанія павінна быць і праверкай, з пункту гледжаньня правядзеньня клясавай партыйнай лініі, і з пункту гледжаньня працаздольнасьці і нашых комсамольцаў саветчыкаў, каб адклікаць неапраўдаўшых сябе, каб у новы склад саветаў, на грунце гэтае праверкі, высунуць тых комсамольцаў, якія праводзяць цьвёрда клясавую лінію ў сваёй працы, якія правераны на практычнай працы. Высоўваць неабходна галоўным чынам беднякоў і батракоў.

Да гэтага часу ў саветах мала дзяўчат комсамолак і маладых беспартыйных дзяўчат. Неабходна, каб новыя выбары далі ў саветы большы кадр сельсаветчыц з маладых батрачак, бяднячак і серадначак.

У рабоце саветаў—ажыўленьне працы камісій і секцый ёсьць адна з галоўнейшых задач. Пастановай Прэзыдыуму ЦВК БССР з 1-га сьнежня да красавіка наступнага году будзе праводзіцца конкурс на лепшую сэкцыю гарсавету, лепшы Сс-авет і яго камісіі. Гэты конкурс мае вялічэзнае значэньне, як праверка з боку шырокіх мас працоўных працы секцый і камісій Саветаў. Вынікам гэтага конкурсу павінна быць палепшаньне працы, пазбаўленьне бюрократызму, нядбайнасьці, безгаспадарчасьці, п'янства, хабарніцтва. Комсамол павінен прыняць самы актыўны ўдзел у правядзеньні конкурсу: вылучаць людзей у камісіі пры ВК і С-с, абгаварваць перад апісаньнем працу савету на сходзе і г. д.

У правядзеньні працы па перавыбарам саветаў значную дапамогу павінны аказаць вясковым ячэйкам гарадзкія, праз шэфпрацу. У нас шэфпраца аслабла. Неабходна дабіцца яе ажыўленьня, рабочым гарадзкім ячэйкам неабходна абгаварыць у сябе пытаньне, сумесна з прадстаўніком падшэфных, як яны змогуць дапамагчы вясковым комсамольцам у перавыбарах саветаў.

Комсамол павінен арганізавана выйсьці на перавыбары саветаў і прыцягнуць да гэтае кампаніі арганізаваныя шырокія масы батрацкай, бядняцкай і серадняцкай моладзі. Для гэтага неабходна правесьці сходы моладзі, скарыстаць дні сялянскай моладзі, нарады беспартыйнага маладзежнага активу, сходы і конфэрэнцыі бядняцкай і батрацкай моладзі.

Усёй масай, на аснове вызначаных партыяй задач будзем праводзіць перавыбары Саветаў.

П. Галавач.

Чырвоная армія і перавыбары саветаў.

Наша Чырвоная армія зьяўляецца адзінаю клясаваю арміяй, якая разумее і бароніць свае клясавыя інтарэсы. Яна адзіная армія ў сьвеце, якая прымае дзейны і непасрэдны ўдзел у грамадзка-палітычным жыцьці свае краіны. Чырвонаармеец, будучы ўзброеным абаронцам свае сацыялістычнае бацькаўшчыны, не пазбаўляецца ўсіх канстытуцыйных праў грамадзяніна савецкае краіны ў той час, як пры перавыбарах у капіталістычных краінах, салдат капіталістычнае арміі пазбаўлены мізэрных праў, дадзеных буржуазнымі канстытуцыямі працоўным, прыцягваецца ў якасьці сьляпое зброі—рэзэрву жандармэрыі для барацьбы з рэвалюцыйнымі камуністычнымі партыямі і рэвалюцыйнымі масамі і тым самым забясьпечвае, супроць сваіх клясавых інтарэсаў, капіталістычным партыям большасьць выбаршчыкаў. Наш чырвонаармеец, нараўне з усімі паўнапраўнымі грамадзянамі Савецкага Саюзу, прымае непасрэдны, дзейны ўдзел у перавыбарах саветаў і мае права не толькі выбіраць, але і выбірацца, побыт у Чырвонае арміі не перашкаджае яму выпаўняць волю працоўных мас па практычнаму ўдзелу ў рабоце савецкіх органаў. Гэта адна з асноўных асаблівасьцяй нашай Чырвонай арміі, якая адрозьнівае яе ад усіх капіталістычных армій.

Надыходзячыя перавыбары саветаў павінны прайсьці для частак Чырвонай арміі пад знакам праверкі работы сваіх дэпутатаў у гарадзкіх і сельскіх саветах. Неабходна праверыць, як дзейна ўдзельнічаў у рабоце саветаў кожны дэпутат, як ён выпаўняў даручэньні выбаршчыкаў, як часта ён даваў справаздачу аб сваёй рабоце перад імі. І кожны, хто свае дэпутацкія абавязкі выпаўняў фармальна, хто не стараўся дапамагчы рабоце саветаў сваім удзелам у ёй, хто нічога не рабіў і за гэтым не даваў справаздачы выбаршчыкам, так як ня было аб чым рабіць справаздачы, таго масы павінны адпаведным чынам асудзіць, ня даць яму новых паўнамоцтваў—гэта значыць ня выбіраць яго ў савет. Дэпутату, які не хацеў выпаўняць свае дэпутацкія абавязкі, які не даваў справаздачы выбаршчыкам, не выпаўняў дырэктыў партыі і савецкае ўлады аб ажыўленьні саветаў, аб якасным палепшаньні іх работы, аб залучэньні мас рабочых і сялян у штодзённую работу саветаў—такому дэпутату не павінна быць месца ў савеце.

Неабходна дабіцца дзейнага стопрацэнтнага ўдзелу ў надыходзячых перавыбарах саветаў усіх чырвонаармейцаў і каманднага складу, прыняцьце ўдзелу ня толькі ў выбарах і вылучэньні са свайго складу таварышоў, якія варты пачэснага назову дэпутата ад рабочых, сялян і чырвонаармейцаў, але і ў абмеркаваньні тых вялікіх і [illegible]аданых задач, якія стаяць перад саветамі ў справе індустрыялізацыі краіны, сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі, умацаваньня абароназдольнасьці краіны, памятаючы, што перавыбары саветаў павінны ўмацаваць сувязь працоўных з Чырвонай арміяй.

Чырвоная армія зьяўляецца ня толькі ваеннай школай, якая гатовіць у ваеннай справе граматных людзей, але і школай культурнага і палітычнага выхаваньня іх. З Чырвонае арміі ні адзін чалавек ня выходзіць няграматным. У армію-ж прыходзяць, на жаль, яшчэ нямала няграматных, але ўсе няграматныя, раней, чым прыняць на сябе абавязкі вайскі-грамадзяніна, раней, чым даць сьвядома ўрачыстае дэкляраваньне чырвонаармейца—яны ліквідуюць сваю няграматнасьць. Трэба сказаць, што, дзякуючы вялікаму імкненьню рабочых і сялян да ведама, ліквідацыя няграматнасьці ў Чырвонае арміі праходзіць вельмі пасьпяхова і ў параўнальна кароткі час (у кастрычніку прыбывае ў армію, а к 1-му мая ліквідуе няграматнасьць) застаюцца няграматнымі толькі рэдкія адзінкі, але гэта не азначае, што чырвонаармеец спыняе навучаньне—пасьля ліквідацыі няграматнасьці ён не пакідае вучыцца ў працягу двух год службы ў гуртках па самаадукацыі, не гаворачы аб кнізе, якую чырвонаармеец заўсёды мае і ўвесь час чытае. За два гады службы чырвонаармеец праходзіць спэцыяльную палітычную праграму, якая ахапляе гаспадарчае будаўніцтва нашае краіны, міжнародны рэвалюцыйны рух, знаёміцца з эканамічным і палітычным становішчам сьвету, сочыць за бягучымі пытаньнямі жыцьця нашае краіны, сыстэматычна знаёміцца з бягучымі пытаньнямі палітыкі савецкае ўлады і партыі, з пытаньнямі міжнародных падзей. Партыйныя і камсамольскія арганізацыі вядуць сыстэматычную штодзённую работу сярод чырвонаармейцаў, ахапляюць сваім уплывам усю чырвонаармейскую масу. Дзякуючы гэтаму значныя масы чырвонаармейцаў уступаюць у партыю і камсамол. А пераважная большасьць, амаль усе чырвонаармейцы лічацца і прымаюць удзел у рабоце розных грамадзкіх арганізацый, як: Асо-авіяхім, Мопр, арганізацыя культшэфства і інш., дзе яны набываюць навыкі грамадзкай работы, набываюць арганізацыйныя навыкі. Побач з гэтым задавальненьне культурных запатрабаваньняў чырвонаармейцаў праз кіно, клюбы, тэатры і ленінскія куткі, уся работа ў якіх праводзіцца выключна на грунце чырвонаармейскай самадзейнасьці—усё гэта з кожным днём усё больш і больш спрыяе культурна-палітычнаму росту чырвонаармейскіх мас. Калі, побач з гэтым, узяць пад увагу тую акалічнасьць, што мы перад звальненьнем чырвонаармейцаў у доўгачасны водпуск значную частку чырвонаармейскага актыву прапускаем праз спэцыяльныя курсы так званых нізавых сельскіх работнікаў, то стане зусім ясна, што Чырвоная армія вядзе ня толькі агромністую работу па выхаваньню сьвядомых грамадзян савецкае краіны, але і выпускае значныя кадры падрыхтаваных, сьвядомых і адданых сацыялістычнаму будаўніцтву людзей, якія, зразумела, павінны быць выкарыстаны на нізавой савецкай, кааперацыйнай і іншай грамадзкай рабоце, асабліва ў сяле.

Выкарыстаньне гэтага палітычнага капіталу ня ўсюды аднолькава і залежыць ад дачыненьняў да яго мясцовых партыйных арганізацый. Часта дэмабілізаваны чырвонаармеец горача прымаецца за работу, але, ня стрэўшы неабходнага падтрыманьня і патрэбнага кіраўніцтва, астывае, губляецца ў сялянскай занядбалай масе, робіцца пасыўным. Надыходзячыя перавыбары саветаў павінны прайсьці пад знакам залучэньня ў дзейную грамадзкую, савецкую работу дэмабілізаваных. Партыйным арганізацыям неабходна праверыць сябе, што імі зроблена для таго, каб выкарыстаць гэту вялікую культурна-палітычную сілу, прайшоўшую школу Чырвонае арміі, праверыць ці ўсе актывісты, былыя чырвонаармейцы, вярнуўшыяся ў сяло з пасьведчаньнямі аб сканчэньні курсаў нізавых работнікаў, выкарыстаны на савецкай і іншай грамадзкай рабоце. Неабходна помніць, што значная частка беднаты, а таксама серадняцтва, што прайшло школу Чырвонае арміі, можа і павінна стаць нашаю апораю ў правядзеньні клясава пралетарскай палітыкі ў вёсцы. Трэба прыняць усе меры да таго, каб у надыходзячых перавыбарах саветаў прынялі дзейны ўдзел дэмабілізаваныя чырвонаармейцы, памятаючы, што сярод іх многа такіх, якія будуць ажыўляць работу нізавых савецкіх органаў і забясьпечваць правільную клясавую лінію іх пад кіраўніцтвам партыі.

Зараз, як ніколі, кожны дэмабілізаваны чырвонаармеец павінен зразумець, што сьпячка не павінна мець месца, што перад краінай, якая ідзе хутка наперад па шляху сацыялістычнага будаўніцтва, стаіць цэлы шэраг цяжкасьцяй як міжнароднага, гэтак і ўнутранага парадку. Каб перамагчы гэтыя цяжкасьці, каб забясьпечыць рух наперад, неабходна аб'яднацца вакол камуністычнае партыі, прымаць дзейны ўдзел у практычным ажыцьцяўленьні яе палітыкі па індустрыялізацыі краіны, па сацыялістычнай перабудове сяла, па ўздыму гаспадарак бедняты і серадпякоў, па ажыўленьню работы саветаў і забясьпечаньні пралетарскае клясавае лініі ў іх рабоце, па ўмацаваньню пазіцый бедняты ў саветах, узмацаваньню саюзу бедняты і серадняцкіх мас сялянства.

Веды, атрыманыя ў Чырвонай арміі, дэмабілізаваны чырвонаармеец павінен цалкам выкарыстаць на практычнай рабоце ў саветах, кааперацыі і г. д., і тым самым выпаўніць тыя наказы, якія даваліся звольненым астаўшыміся чырвонаармейцамі і прымаліся адыходзячымі. Можна з пэўнасьцю сказаць, што дэмабілізаваны чырвонаармеец, бядняк і серадняк будуць надзейнаю апораю нашай партыі як у надыходзячых перавыбарах, гэтак і ў самой рабоце саветаў.

Крохмаль.

А рабоце нацыянальных саветаў БССР.

Кастрычнікавая рэвалюцыя дала мажлівасьць кожнай нацыянальнасьці былой царскай Расеі свабодна разьвівацца як гаспадарча, так і культурна. Кожная нацыянальнасьць, дзякуючы дыктатуры пралетарыяту на аснове прынцыпу кампартыі аб самавызначэньні, атрымала магчымасьць самастойна ўтвараць сваю дзяржаўнасьць і карыстацца сваёй роднай мовай ва ўсіх дзяржаўных і культурных установах.

Савецкая ўлада прымае ўсе меры, каб лепш абслугоўваць гаспадарча і культурна кожную групу нацыянальных меншасьцяў, дзе-б яны ні знаходзіліся. З гэтай мэтай арганізуюцца нацыянальныя суды, школы, асобныя нацыянальныя акругі, раёны і сельсаветы. Ва ўмовах БССР існуюць сельскія і местачковыя нацыянальныя саветы. Апошнія ў БССР пачалі арганізоўвацца ў канцы 1924 году, і з пачатку было арганізавана 7 яўрэйскіх і 2 латыскіх нацсаветы. У 1925 годзе сетка нацсаветаў пашырылася да 11 яўрэйскіх, 4 латыскіх, 2 польскіх, 1 нямецкага і 1 расейскага. У наступным 1926-27 годзе сетка нацсаветаў яшчэ больш павялічылася, і зараз маецца 66 нацсаветаў, з іх: яўрэйскіх 23, польскіх 19, латыскіх 4, расейскіх 16, намецкіх 2 і украінскіх 2. Усяго гэтай колькасьцю нацсаветаў абслугоўвалася 62.495 чалавек. Нацыянальныя саветы арганізоўваліся па нацыянальна-тэрытарыяльнаму прынцыпу ў тых мясцовасьцях, дзе адпаведная нацыянальнасьць складала большасьць усяго насельніцтва. Так, напрыклад, на тэрыторыі яўрэйскіх нацсаветаў насельніцтва яўрэйскай нацыянальнасьці ў сярэднім складае 76,1 проц., на тэрыторыі польскіх—82,1 проц., расейскіх—98,4 проц., латыскіх—87,4 проц., нямецкіх—84,4 проц. У нацсаветах поўнасьцю забясьпечваецца абслугоўваньне на роднай мове і працоўных іншых нацыянальнасьцяў як шляхам абраньня ў дадзены нацсавет дэпутатаў ад гэтых нацыянальнасьцяў, так і адпаведным прыстасаваньнем дзелаводзтва нацсаветаў.

Колькасьць членаў па нацыянальнасьці (у працэнтах) у нацсаветах:

	Яўрэяў % %	Беларусаў % %	Палякаў % %	Латышоў % %	Немцаў % %	Расейцаў % %	Іншых % %
Яўрэйскіх савгас.	75,9	17,1	1,4	1,4	—	2,8	1,4
Польскіх »	—	14,2	84,3	—	—	1,5	—
Латыскіх »	—	12,5	—	87,5	—	—	—
Расейскіх »	—	21,4	—	—	—	78,6	—
Нямецкіх »	—	10,0	—	--	90,0	—	—

Выбары 1927 году паказваюць прыблізна такія-ж самыя лічбы. Такім чынам, з гэтых лічбаў відаць, што ўсім нацыянальнасьцям БССР дадзена поўная магчымасьць прымаць актыўны ўдзел у савецкім будаўніцтве.

Праца нацсаветаў БССР за кароткі перыяд свайго існаваньня не праходзіла ў спэцыфічных умовах; досыць вялікага вопыту яны яшчэ не маюць, а таму зараз вельмі цяжка даць поўную характарыстыку і ацэнку іх працы. Гэта можна будзе зрабіць па матэр'ялах абсьледваньня нацсаветаў, якое цяпер праводзіцца Нацыянальнай Камісіяй ЦВК БССР. Аднак, тыя матэр'ялы, якія маюцца ў сучасны момант у распараджэньні Нацыянальнай Камісіі, сьведчаць аб тым, што нацсаветы як з палітычнага, так і гаспадарчага боку сябе апраўдалі. Арганізацыя нацыянальных саветаў станоўча адбілася на падняцьці гаспадарчага і культурнага ўзроўню нацменшасьцяў. Нацсаветы значна садзейнічалі арганізацыі клясавага блёку паміж серадняком і бедняком супроць кулакоў. Калі ў першыя часы кулацкія і варожыя савецкай уладзе элемэнты пад лёзунгам нацыянальнага адзінства прыцягвалі частку серадпякоў і бедпату і батрацтва на свой бок, дык у сучасны момант, дзякуючы арганізацыі нацсаветаў, яны гэты ўплыў у значнай меры страцілі. Навакол нацсаветаў арганізаваўся актыў з бедпаты і серадпякоў, якія аказваюць саветам значную дапамогу ў іх рабоце. Але як гледзячы на дасягненьні, у рабоце нацсаветаў ёсьць шэраг недахопаў. Асабліва мы павінны зьвярнуць увагу ў надыходзячую перавыбарную кампанію на нацыянальныя саветы. Варожыя нам сілы, асабліва ў нацыянальных саветах, стараюцца скарыстаць нашыя агульныя цяжкасьці. З шэрагу матэр'ялаў відаць, што кулацкія і клерыкальныя элемэнты праяўляюць вялікую актыўнасьць, каб зрабіць свой уплыў на батракоў і бедпату, ужываюць для гэтага розныя сродкі і спосабы. Адкрытаму наступленьню варожых нам сіл мы павінны супроцьставіць сплочаныя шэрагі бедпаты, батрацтва і серадпякоў. Ёсьць выпадкі, калі дзейнасьць кулакоў і клерыкалаў разьбіваліся, дзякуючы актыўнасьці пралетарскіх слаёў нацсаветаў, і кулацкім элемэнтам не ўдавалася праводзіць свае мерапрыемствы.

У надыходзячую выбарчую кампанію асаблівая ўвага павінна быць зьвернута на большае ўцягненьне беднаты і батракоў у саветы. Перавыбары мінулага году паказваюць, што беднаты і батракоў у саветах было недастаткова, што відаць з наступных вестак:

было с. г. рабочых-батракоў у яўрэйскіх саветах —
» » » » польскіх » 0,6 проц.
» » » » расейскіх » —
» » » » латыскіх » —
» » » » нямецкіх » 10 проц.

У яўрэйскіх нацсаветах значную колькасьць мелі прадстаўнікі іншых сацыяльных катэгорый, як, напрыклад, саматужнікаў было 30,9 проц., рабочых—22,1 проц., служачых—16,2 проц., настаўнікаў—5,9 проц. Калі мы ў яўрэйскіх нацсаветах маем значную праслойку рабочых (22,1 проц.), дык у іншых нацсаветах гэтай праслойкі зусім няма.

У справе ўцягненьня працоўных жанчын у савецкае будаўніцтва таксама зроблена мала.

Павінна быць зьвернута ўвага на ўзмацненьне гаспадарчай дзейнасьці нацсаветаў. Гэта можа быць дасягнута шляхам заснаваньня ў нацсаветах самастойных бюджэтаў. Апошнія павінны складацца непасрэдна самымі нацсаветамі, з удзелам працоўных, а ня так, як гэта маецца ў некаторых нацсаветах цяпер, калі бюджэты складаюцца РВК нават бяз ведама нацсаветаў, і апошні рэалізуе бюджэт толькі шляхам атрыманьня асыгноўкі ад РВК (напрыклад, Анзельмеўскі нямецкі нацсавет, Мазырскай акр.).

Матар'ялы дэмаграфічнага перапісу 1926 году паказваюць, што існуючымі ў сучасны момант 66 нацсаветамі ў сельскіх мясцовасьцях ахоплена ўсяго насельніцтва данае нацыянальнасьці:

яўрэйскімі . . 6,2 проц.
польскімі . . 20 „
расейскімі . . 14,9 „
латыскімі . . 14,7 „
украінскімі . . 7,2 „
нямецкімі . . 44 „

Такі малы процант ахопу нацсаветамі сваёй нацыянальнасьці тлумачыцца тым, што толькі нязначная частка нацменшасьцяў жыве кампактнымі групамі, а астатняя раскіданы сярод асноўнай нацыянальнасьці—беларусаў. Аднак, у надыходзячую перавыбарчую кампанію неабходна ўсямерна забясьпечыць абслугоўваньне кожнай нацыянальнасьці на роднай мове. Пры правядзеньні справаздач саветаў неабходна ўтварыць асобныя нацыянальныя справаздачныя вучасткі. Таксама неабходна зьвярнуць увагу і выявіць магчымасьці арганізоўваць нацыянальныя вучасткі па выбарах у саветах.

Правядзеньне гэтага мерапрыемства дасьць магчымасьць больш уцягнуць працоўных нацыянальных меншасьцяў і ў савецкае будаўніцтва наогул.

Савецкімі органамі на мясцох павінны быць грунтоўна правераны вопыт працы існуючых нацсаветаў, з мэтай зьвішчэньня недахопаў, а таксама павінны быць выяўлены ўсе магчымасьці да арганізацыі новых нацсаветаў.

Будзін.

Практычныя задачы фінансава-падатковых камісій пры сельсаветах.

У ліку сталых камісій, якія, паводле пастановы ЦВК і СНК БССР 23-X-25 г., павінны існаваць пры сельсаветах пад старшынствам аднаго з сяброў сельсавету, ёсьць і фінансава-падатковыя камісіі.

Аднак, не баючыся памыліцца, можна сказаць, што ў большасьці выпадкаў гэтыя камісіі працуюць нездавальняюча, а часам яны і зусім бязьдзейнічаюць.

Між тым поле дзейнасьці для іх шырокае. І праца іх можа быць вельмі і вельмі карыснай.

Якія ж канкрэтныя задачы стаяць перад фінансава-падатковымі камісіямі? Якую працу яны павінны рабіць?

Пачнем з адзінага сельгаспадарчага падатку.

Вялікае значэньне пры правядзеньні гэтага падатку мае яго папулярызацыя, растлумачваньне насельніцтву падстаў, на якіх пабудаваны падатак, дэталяў яго пабудовы і правядзеньня, асабліва ў галіне такіх пытаньняў, як, напрыклад, дача льгот ці вылічэньне падатку і г. д. Усё гэта—справа фінансава-падатковай камісіі, якая павінна абмеркаваць, як, у залежнасьці ад мясцовых умоў, найлепшым чынам зьдзейсьніць гэта і затым правесьці ўсю паказаную працу.

Але гэтым роля фінансава-падатковай камісіі пры правядзеньні адзінага сельгаспадатку не абмяжоўваецца. Абкладаемы даход, як вядома, вызначаецца па нормах даходнасьці, якія ўстанаўляюцца на дзесяціну пахаты або пасеву, сенажаці, галаву жывёлы і г. д. Гэтыя нормы могуць быць розныя не толькі для паасобных раёнаў, але і для паасобных селішчаў. І вось—падрыхтоўка адпаведнага матар'ялу, вытлумачэньне пытаньня аб тым, у якіх селішчах, якія належаць да гэтага сельсавету, даход ад дзесяціны пасеву, сенажаці, галавы буйнае ці дробнае жывёлы большы, у якіх меншы, вызначыць у гэтым разе суадносіны паміж паасобнымі селішчамі, а па магчымасьці і самую даходнасьць у лічбах, зьяўляецца, бязумоўна, задачай, якую павінна ўзяць на сябе фінансава-падатковая камісія.

Апрача памянёных момантаў, якія, на нашу думку, зьяўляюцца галоўнейшымі ў працы фінансава-падатковай камісіі, у частцы адзінага сельгаспадатку, гэта камісія, у асобе яе сяброў, можа садзейнічаць сельсавету і ў іншых момантах яго працы, зьвязанай з сельгаспадаткам. напрыклад, дача заключэньняў па скаргах, напамінаньне насельніцтву аб своечасовай выплаце падатку паасобнымі селішчамі і г. д.; асабліва карыснай можа быць у гэтых адносінах праца, зьвязаная з дачай сельсаветам заключэньняў па скаргах: сябры камісіі могуць рабіць пасьледваньні, зьбіраць патрэбныя весткі і такім чынам устанаўляць, ці правільна было зроблена першапачатковае абкладаньне скаржніка, ці, можа, былі дапушчаны памылкі.

Надзвычайна важнай зьяўляецца роля фінансава-падатковых камісій пры правядзеньні самаабкладаньня насельніцтва. Яны, перш за ўсё, павінны падрыхтаваць грамадзкую думку і настрой сялянства ў інтарэсах самаабкладаньня, інфармаваць яго аб законах і распараджэньнях адносна самаабкладаньня, даваць тлумачэньні паасобным грамадзянам. Апроч таго, імі можа быць зроблена вывучэньне пытаньня аб тым, якія культурна-гаспадарчыя патрэбы з ліку тых, што могуць быць пакрыты з сродкаў, сабраных шляхам самаабкладаньня, зьяўляюцца безадкладнымі, якія з іх павінны быць здаволены ў першую, другую чаргу і г. д. Пры гэтым мэтазгодна, каб плян здавальненьня паказаных патрэб быў складзен на некалькі гадоў. Папярэд-

ная распрацоўка адпаведных каштарысаў таксама павінна быць працай гэтых камісій, сумесна з іншымі камісіямі (у залежнасьці ад таго, што будзе рабіцца на сродкі самаабкладаньня). Само сабою зразумела, што камісіі могуць садзейнічаць сельсавету і пры разьвязаньні пытаньня аб паменшэньні ці поўным складаньні сум самаабкладаньня для паасобных гаспадарак, а таксама аб замене ў паасобных выпадках грашовай формы самаабкладаньня натуральнымі ўзносамі або працоўным удзелам.

Што да працы ў галіне пазык, разьлічаных галоўным чынам па вясковае насельніцтва, то ў гэтых адносінах фінансава-падатковыя камісіі праводзяць сярод сялянства разьясьняльную кампанію і намячаюць і ажыцьцяўляюць іншыя мерапрыёмствы, якія-б садзейнічалі посьпеху пазыкі.

На візавы савецкі апарат, у тым іку і на сельсаветы, у цяперашні час ускладзены абавязкі нагляданьня за прыватнымі скупшчыкамі. Сельскі савет павінен мець падлік усіх прыватных асоб, якія на яго тэрытарыі займаюцца скупкай для перапродажу, і паведамляць аб іх дзейнасьці адпаведных раённых інспэктароў па простых падатках. Зьдзейсьніць гэта сельсавет можа толькі праз фінансава-падатковую камісію, якая падзеліць усе селішчы, якія належаць да гэтага сельсавету, паміж паасобнымі сябрамі камісіі, і апошнія тады будуць мець нагляд за памянёнымі апэрацыямі, кожны ў сваіх селішчах. Гэтая праца вельмі неабходна, бо без дапамогі ў гэтым разе з боку сельскага савету і, значыцца, фінансава-падатковай камісіі пры ім а) немагчыма рэгуляваць рынак скупкі і б) падатковаму апарату немагчыма злавіць скупшчыкаў і як мае быць, абкласьці іх падаткамі. Толькі пры паказанай працы фінансава-падатковых камісій можа быць прыпынена спэкуляцыя, якая часам разьвіваецца па вёсцы, і скупшчыкі, якія хаваюцца ад абкладаньня, будуць выяўлены і прыцягнены да ўзносу належных падатковых сум як у дзяржаўны, так і ў мясцовы бюджэт.

У галіне дзяржаўнага страхаваньня ў цяперашні час маюцца ўпаўнаважаныя ад селішчаў, і праца фінансава-падатковых камісій можа выяўляцца хіба толькі ў дапамозе гэтым упаўнаважаным у некаторых паасобных выпадках. Але інстытут страхавых упаўнаважаных зьявіўся у большасьці выпадкаў няжыцьцёвым, і ёсьць думка яго скасаваць. Калі гэта будзе зроблена, тады абавязкі іх у значнай частцы адойдуць да сяброў фінансава-падатковых камісій. Яны тады будуць прымаць удзел пры разьмеркаваньні льгот па абавязковым акладным страхаваньні, прысутнічаць пры правядзеньні страхавымі агентамі страхавой працы на вёсцы, сачыць за правільным разрахункам і своечасовай выплатай страхавой узнагароды за страты ад пажараў, пошасьці сельска-гаспадарчай жывёлы і градабіцьця пасеваў, мець нагляд за супроцьпажарнай аховай селішчаў (спраўнасьцю пажарнага абозу, дакладным утрыманьнем пячэй і камінаў, асьцярожным абхаджэньнем з агнём і інш.), прымаць заявы і хадайніцтвы сялян па страхавых справах і накіроўваць іх да страхавога агенцтва і г. д.

Далей, фінансава-падатковая камісія павінна браць актыўны ўдзел у працы, зьвязанай з бюджэтам, асабліва ў тых сельсаветах якія маюць самастойны бюджэт. Кожная камісія пры сельсавеце, зразумела, павінна прапрацоўваць гаспадарчыя пляны і складаць каштарыс па належнасьці, гэта значыцца, у адпаведнасьці з тэй галіной гаспадркі, якою яна ведае (кіруе), але справа фінансава-падатковай к місіі ў тым, каб усё гэта зьвесьці, аб'яднаць, разглядзець з боку рэальнасьці і задавальненьня пэўных патрэб. Толькі распрацаваны такім чынам бюджэт павінен ужо разглядацца прэзыдыўмам і пленумам сельсавету.

Урэшце, нельга не адзначыць яшчэ аднаго вельмі важнага моманту. Фінансава-падатковыя законы не зьяўляюцца сталымі, нярухомымі; наадварот— яны зьмяняюцца ў адпаведнасьці са зьменамі, якія адбываюцца ў эканоміцы краю. Гэта можна сказаць у прыватнасьці аб законах пра адзіны сельска-гаспадарчы падатак і самаабкладаньне, зьмены ў якія ўносяцца штогодна ў залежнасьці ад зьмен у эканамічным становішчы вёскі і ў адпаведнасьці з інтарэсамі бядняцтва і серадняцтва. Савецкая ўлада зацікаўлена ў тым, каб гэтыя і іншыя законы адпавядалі сапраўдным інтарэсам вясковага працоўнага насельніцтва, вось чаму важна, нават неабходна, каб само гэтае насельніцтва ўзяло актыўны ўдзел у абмеркаваньні памянёных законаў. Найлепшым чынам гэта можа быць зьдзейсьнена праз фінансава-падатковыя камісіі пры сельсаветах. Яны павінны пільна абмяркоўваць усе фінансава-падатковыя законы і інструкцыі (пра сельгаспадарчы падатак, пра самаабкладаньне, пра бюджэт) высьняць, якія ў іх ёсьць недахопы, якія трэба ўнесьці папраўкі і г. д. і ўсе думкі па гэтым пытаньні падаваць на разгляд прэзыдыуму сельсавету, які затым прадстаўляе матар'ял рывыканкому. Гэтая праца фінансава-падатковых камісій была-б вельмі цікавая і карысная.

Вось у агульных рысах задачы, якія стаяць перад фінансава-падатковымі камісіямі сельсаветаў. Зразуме а, што гэтым ня вычэрпваецца ўся магчымая праца гэтых камісій. Намі намечаны толькі галоўныя моманты. Усё іншае залежыць ад сельсавету і самой камісіі. Трэба ўзяць такі напрамак, каб ня было такіх фінансавых і падатковых пытаньняў, якія належаць да сельсавету, і якія-б праходзілі міма фінансава-падатковых камісій. Апошнія павінны прапрацоўваць усе такія пытаньні і наогул актыўна дапамагаць прэзыдыуму і пленуму сельсавету ў яго фінансава-падатковай працы.

А. Л. П.

Работа Гарадзецкага і Акунёўскага сельсаветаў.

(Шклоўскі район, Магілеўскай акругі).

Райвыканкомам была абсьледавапа па пляну праца і двейнасьць Гарадзецкага і Акунёўскага сельсаветаў. Высьвятлілася, што праца ў памянёных саветах вельмі кепская. Прэзыдыумы і пленумы робяцца бяз усякага пляну, выпадкова, пытаньні разьвязваюцца дробныя, грамадзкія арганізацыі сьпяць, камісіі, якія існуюць пры сельсавеце, таксама нічога ня робяць. Актыў ёсьць, але гэтыя саветы ня імкнуліся групаваць яго і даць належны напрамак. Наогул, няма штурхачоў у напрамку грамадзкай працы, а сельсаветы, як бачым, не жадаюць займацца гэтай справай. Тэхнічная праца пастаўлена таксама вельмі кепска, беларусізацыя адсутнічае. Распараджэньні ўраду ня чытаюцца. Бюлетэні СНК складаюцца ў адну кучу неразрэзанымі. Сакратары гэтых саветаў адносяцца да сваіх абавязкаў казённа, зусім не жадаюць адчуваць, што яны зьяўляюцца адказнымі асобамі. Вышэйпаказаныя саветы зусім забыліся, што хутка ім прыйдзецца зрабіць даклад сваім выбаршчыкам аб праробленай працы.

С.

Задачы санітарных камісій пры сельсаветах.

Сельская санітарная камісія ёсьць арганізацыйная форма ўдзелу працоўнага сялянства ў аздаравіцельных мерапрыёмствах, праводзімых савецкай мэдыцынай на вёсцы. Гэта ёсьць той перадавы сьвядомы вясковы актыў, праз які вучастковы альбо санітарны доктар праводзіць сваю аздаравіцельную працу ў сялянскай гушчы. Працуючы пры непасрэдным удзеле доктара, сельская санітарная камісія не зьяўляецца выканаўчым органам пры апошнім, гэткае становішча магло-б зьнішчыць самую ідэю камісіі, як адной з форм удзелу сялянства ў будаўніцтве савецкае аховы здароўя; яна праводзіць у жыцьцё свае ўласныя пастановы як грамадзкая арганізацыя, абраная і апранутая давер'ем сялянства, роля-ж доктара, як сьвядомае асобы, тут зводзіцца да дапамогі гэтай арганізацыі, маючае магчымасьць сваімі ведамі і практычнымі спробамі садзейнічаць правільнаму падыходу ў прыняцьці ёю сваіх пастаноў, падтрымліваць і штырхаць пачын і самадзейнасьць камісіі. Наша роля мэдычных працаўнікоў на вёсцы ў галіне прафіляктычнае працы ў значнай ступені павінна складацца ў стварэньні такіх вясковых ячэек аховы здароўя і ў выхоўваньні ў іх правільнага разуменьня сваёй задачы. Апошняя ў аснаўным зводзіцца да таго, каб уцягнуць неарганізаваную сялянскую масу да правядзеньня ў жыцьцё ў сваім быце тых здаровых навыкаў і санітарных правілаў, якія павінны аздаравіць нашу вёску, забясьпечыць яе ад спусташаючых пошасьцяў заразьлівых хвароб і даць бадзёрае духам і здаровае целам пакаленьне, якому прадстаіць закончыць вялікую справу сацыялізму. Санітарная асьвета складае першую паважную частку ў працы камісіі. Тут у першую чаргу яна павінна наладзіць сувязь з культкамісіяй пры сельскім савеце, якая аб'яднае ўсе мясцовыя культурныя сілы. Трэба ведаць, што санітарная асьвета не складаецца з адных толькі лекцый і іншых заняткаў на мэдычную тэму,—да аховы здароўя маюць бліжэйшыя адносіны пытаньні сельскагаспадарчыя, тэхнічныя і многія іншыя. Санітарна-асьветная праца павінна праводзіцца плянава, дзеля чаго камісія супольна з доктарам, да якога прымацавана адпаведная вёска, выпрацоўвае плян сваёй дзейнасьці, які пагаджаецца з плянам культкамісіі сельсавету. Далей санітарная камісія павінна паклапаціцца наконт памяшканьня для заняткаў, апавяшчаць насельніцтва аб тэрміне і тэме заняткаў, сачыць за наведваньнем насельніцтва. Камісіі патрэбна ўважна аднесьціся да пляну працы, абхапіўшы ім найбольш жыцьцёвыя практычныя пытаньні і не перагружаць яго колькасьцю заданьняў. Правільная пастаноўка санітарна-асьветнае працы складае аснову ўсей дзейнасьці камісіі, яна дасьць адказ на ўсе пытаньні працы і быту вёскі і пакажа шляхі да новага здаровага жыцьця. Яна дасьць самой камісіі праграму яе штодзённае працы. Адначасова камісія павінна памятаваць аб ячэйцы Чырвонага Крыжу, калі такая маецца на вёсцы, гэта родная сястра яе, з якой яна павінна ісьці нага ў нагу. Шмат пытаньняў санітарнае асьветы і іншых старонак дзейнасьці камісіі магчыма аб'яднаць з ёю і атрымаць больш рэальныя дасягненьні, напрыклад, арганізацыя санітарнага кутка, гуртка першае дапамогі і і інш. Мэтаю санітарнае асьветы наогул зьяўляецца ўкараненьне ў масу сялянства звычайных правілаў і карысных вед аб здаровым памяшканьні, правільным карменьні, гігіенічным парадку жыцьця, абараненьні ад пошасьцяў і г. д., а задача камісіі—дапамагчы правядзеньню гэтых ведаў у жыцьцё. Асабліва шчыры ўдзел павінна прымаць камісія ў барацьбе з востра заразьлівымі хваробамі. Тут яе задача ў першую чаргу складаецца ў асьведаміцельнай працы. Камісія сочыць, хто захварэў на вёсцы і якою хваробаю. Першае выканаць ня цяжка, другое-ж патрабуе вызава ўрача і як магчыма шпарчэй, бо пошасьць—як пажар, які трэба тушыць спачатку. Камісіі трэба паклапаціцца аб прыезьдзе доктара і абгаварыць з ім усе неабходныя мерапрыёмствы. Доктар, вызваны да хворага, хоць-бы і не па пачыну камісіі, не павінен мінаваць апошнюю. Паміж урачом і камісіяй павінна быць самая цесная ўвязка. Чым больш доктар зьбліжаецца з сялянскай масай праз камісію, тым больш у разуменьні сялянства будзе ўкарэньвацца і выхоўвацца пачуцьцё неабходнасьці і патрэбы сумеснае працы. Якія мерапрыёмствы патрэбна праводзіць у выпадку заразьлівае хваробы, гэта будзе залежыць ад сутнасьці хваробы і ад мясцовых умоў, але-ж задача камісіі —правесьці ў жыцьцё намечаныя з доктарам мерапрыёмствы. Паміж іншым, заўсёды будзе ўзьнімацца пытаньне аб ізаляцыі хворага. Лепш усяго яго зьмясьціць у б-цы і ў памяшканьні ўтварыць дэзынфэкцыю, але-ж не заўсёды гэта магчыма ажыцьцявіць. У такім выпадку трэба спрабаваць правесьці так званую «грамадзкую ізаляцыю», якая складаецца ў тым, што на вёсцы аслабанаецца адзін, альбо некалькі памяшканьняў, куды зьмяшчаюцца ўсе аднародныя хворыя, грамадзянства выхучае да іх абслугоўваючы персанал, скарыстоўваючы для гэтага ў першую чаргу тых асоб, якія прайшлі гурток першае дапамогі, мэдычная-ж дапамога атрымліваецца з бліжэйшага пункту, з якога магчыма прыкамандыраваць працаўніка для барацьбы з пошасьцю. У гэтым магчыма атрымаць і матар'яльную дапамогу ад таварыства Чырвонага Крыжу і іншых арганізацый. Утварэньне такое грамадзкае ізаляцыі магчыма правесьці ня толькі з хворымі, але і з тымі асобамі, якія былі з імі ў сумесным жыцьці на тэрмін скрытага пэрыяду хваробы. Дзеля абароны здаровых ад зьявіўшайся пошасьці, звычайна ўтвараюцца масавыя прышчэпкі, тут задача камісіі—дапамагчы правядзеньню прышчэпкавай кампаніі шляхам тлумачэньня сялянству вялізнай значнасьці і карысьці яе.

У справе сялянскага будаўніцтва задача камісіі—сачыць, каб у ім праводзілася ідэя прафіляктыкі, гэта значыць—каб у пабудовах было зьнішчана ўсё тое, што можа садзейнічаць захварэньню, а дабіцца гэтага магчыма толькі зьвярнуўшы на гэту справу ўвагу доктара, які дасьць каштоўныя паказаньні ў выбару здаровага мейсца для памяшканьня, студні, у пляваваньні і г. далей. Асаблівую ўвагу павінна зьвярнуць камісія на прапаганду пабудовы лазьняў, пабудовы скрынак для сьмецьця адхожых месц, пасадкі дрэў, асушкі вуліц і двароў і іншых прыкладаў вясковага ўпарадкаваньня.

Правядзеньне ў жыцьцё выдаваемых вышэйшымі органамі абавязковых пастаноў па аздараўленьню насельніцтва таксама ўваходзіць у задачу камісій.

У цэлым шэрагу вёсак яшчэ дагэтуль, карыстаючыся сялянскай цемрай, існуюць дамарослыя лекары—шаптуны, якія абвяшчаюць, што могуць дапамагчы ад хваробы. Даверлівыя сяляне зварочваюцца да іх, аплачваюць іх, але ніякай дапамогі не атрымліваюць і толькі запушчаюць хваробу. Санітарная камісія павінна весьці барацьбу з гэткімі самазванымі дактарамі і перадаваць іх праз сельскі савет да судовай адказнасьці, бо правы лячэбнае працы ў Беларусі маюць толькі асобы, скончыўшыя адпаведныя вучэбныя установы.

Усім вядома, якую шкоду ўтвараюць на вёсцы шалёныя сабакі, кошкі, ваўкі і г. д. Найчасьцей шаленствам захворваюць бяздомныя сабакі. З імі

санітарная камісія павінна арганізаваць барацьбу шляхам зьнішчэньня этакіх сабак і растлумачваць сялянству аб неабходнасьці трымаць сваіх сабак на прывязі.

Санітарная камісія павінна таксама весьці барацьбу з пошасьцямі сярод жывёлы. У гэтым напрамку яна можа дабіцца, каб было адведзена ізаляванае месца для пахаваньня здохлае жывёлы, чаго яшчэ многія вёскі ня маюць і падаль закопваюць на гародах, а то і зусім шмат часу ляжыць незакапанай.

Сельская санітарная камісія ў сваёй працы сустрэне патрэбу ў матар'яльных сродках. З выданьнем закону аб самаабкладаньні, гэта задача можа быць выканана камісіяй; апошняя павінна мець гэта на ўвазе і імкнуцца скласьці грашовы фонд, што значна палепшыць умовы яе дзейнасьці. У сваей працы камісія робіць справаздачу перад сельскім саветам альбо вучастковым санітарным саветам, калі гэтакі маецца.

Вось галоўныя задачы санітарных камісій пры сельсаветах. Толькі тады праца іх будзе прадукцыйнай, калі ў склад іх увойдуць асобы, самаахвотна жадаючыя прымаць удзел у грамадзкай дзейнасьці і бескарысна аддадуць свае сілы і здольнасьці ідэі аздараўленьня вёскі.

Санітарны Інспэктар Мельнікаў.

Аб масавай рабоце Бабруйскага гарадзкога савету.

Каб ахарактарызаваць масавую працу Бабруйскага гарадзкога савету трэба караценька заўважыць, што Бабруйскаму гарсавету прышлося апошні год перажываць шэраг рэарганізацый, у сувязі з перадачай усіх галін працы па гораду ад акруговых установ непасрэдна гарсавету.

У сучасны момант Бабруйскі гарсавет мае значны апарат па абслугоўваньню насельніцтва, як—гаркамгас, інспэктура аховы здароўя, нарасьветы, шэраг гаспадарчых прадпрыёмстваў і ўстаноў, падпарадкаваных яму.

Гарадзкі савет зьяўляецца цяпер сапраўдным кіраўніком і гаспадаром гарадзкой работы і жыцьця.

Новыя ўмовы працы і пашырэньне правоў, згодна новага Палажэньня аб гарадзкіх саветах, наблізіла гарсавет да насельніцтва і дало лепшую магчымасьць гарсавету і яго прэзыдыуму працаваць над галоўнай задачай «ажыўленьне савету».

Як выконвалася пастанова ўраду БССР аб масавай рабоце савету.

Уся работа прэзыдыуму гарсавету і пленуму праводзілася на грунце работы сэкцый, якіх маецца 7: РСІ, фінансава-адміністрацыйная, камунальна-жыльлёвая, сельска-гаспадарчая, кааперацыйна-гандлёвая, аховы здароўя і нарасьветы. Усяго ў іх членаў 311 чал. Дэпутаты разьмяркованы па сэкцыях паводле свайго жаданьня.

За правіла было прынята, што ніводнага пытаньня той ці іншай галіны працы прэзыдыум не абгаварваў без папярэдняй прапрацоўкі сэкцыяй і амаль што ніводнага пытаньня сэкцыі прэзыдыум не пакідаў без увагі.

Галоўныя пытаньні сэкцый уваходзяць у плян прэзыдыуму.

Пленумы сэкцый зьбіраліся рэгулярна 1 раз у месяц і бюро 1 раз у 2 тыдні, што трэба лічыць у поўнай меры здавальняючым.

Наведваньне дэпутатамі пасяджэньняў—85-90 проц. (62 проц. у час знаходжаньня 50 проц. складу савету ў лягерах на працягу 5-ці м-цаў).

За апошні год сэкцыі правялі шмат абглядаў, сваім уплывам абхапілі ўсе галіны працы гарадзкога жыцьця—заслухоўвалі даклады ўстаноў і прадпрыемстваў—разьбіралі заявы, скаргі. Прывяду некалькі прыкладаў па асобных сэкцыях:

Сэкцыя РСІ

Найбольш працаздольная і жыцьцёвая сэкцыі. Пры абглядзе Бабруйскай разьніцы выявіла там значную безгаспадарчасьць. Загадчык разьніцы зьнят з працы.

Абгледжаны найбольш буйныя працкалектывы.

Разабрана больш 200 скарг. Па больш буйных прадпрыёмствах і ўстановах устаноўлена 30-35 скрынак для скарг і практычных прапаноў, якія сыстэматычна правяраюцца і атрымліваюць належны ход. Недахоп у гэтых скрынках яшчэ той, што некаторыя прадпрыёмствы і ўстановы навокал іх не вядуць сыстэматычнай работы. Мала яшчэ прапаноў, а больш скарг.

Сваей работай сэкцыя заваявала аўтарытэт сярод працоўных гораду, і часта рабочыя самі прыходзяць і запрашаюць сэкцыю для абгляду іх прадпрыёмства.

Каап.-гандлёвая сэкцыя.

Сэкцыя правяла праверку сацыяльнага складу пайшчыкаў ЦРК і «Чырвоны Араты», дзе выяўлена больш 250 пайшчыкаў—пазбаўленых выбарчых правоў, якія выключаны з кааперацыі.

Дэпутаты савету прымацаваны да асобных крам і заўважаныя недахопы выносяць на абгазарэньне сэкцыі.

Сэкцыя працавала над пытаньнем палепшаньня якасьці печанага хлеба і па яе прапанове прэзыдыум рашыў аб'яднаць 2 буйныя хлебапякарні. Абгледжан шэраг кааперацыйных установ, сэкцыя займалася пытаньнямі чаргі ў крамах ЦРК, грамадзкага харчаваньня. Яе асаблівым дасягненьнем трэба лічыць, што значная ўвага звярачвалася асобным т. зв. дробязям кааперацыйнай працы.

Сэкцыя нарасьветы.

Сэкцыя нарасьветы ў 1927-28 навучальным годзе зрабіла масавы абгляд платнасьці па сямігодках і ва многіх школах знайшла скрыўленьне клясавай лініі — калі дзеці папоў аслабаняліся ад платы, а дзеці рабочых абкладаліся платаю. Загадчык сямігодкі зьнят з працы, некаторым пастаўлена на від. Сталай працай сэкцыі рэарганізавана і аздароўлена дзіцячая калёнія, польская сямігодка.

Сэкцыя нарасьветы прыцягвае да працы настаўніцтва і сваёй работай заваявала сярод іх аўтарытэт.

Сэкцыя аховы здароўя прыцягвае да працы дактароў, што, бязумоўна, паляпшае якасьць аглядаў і вывучэньня работ па лініі аховы здароўя.

Сэкцыя РСІ прыцягвае да абглядаў бухгальтароў.

Найбольш жыцьцёвымі за апошні год былі сэкцыі РСІ, нарасьветы, аховы здароўя, каап.-гандл., фін.-адміністрац.—слабей працавала камунальна-жыл. і сельска - гаспадарчая сэкцыі, што, бязумоўна, зьяўляецца значным недахопам у той час, калі камунальна-жыльлёвая сэкцыя зьяўляецца асноўной у гарсавеце.

Ёсьць у рабоце сэкцый і значныя недахопы, галоўныя з іх: недастатковая праверка сваіх дырэктыў, слабае заслухоўваньне дэпутатаў аб сваёй дзейнасьці, часткова павярхоўныя ня зусім добраякасныя абгляды, ня ўсе дэпутаты былі ўцягнуты ў работу. Мала сэкцый было па прадпрыёмствах.

Прымацаваныя да ўстаноў дэпутаты слаба інструктаваліся—мала было

адкліканьняў дэпутатаў—усяго 14 чал. І то не сыстэматычна, а ад часу да часу.

Усё-ж трэба сказаць, што работа сэкцый за гэты пэрыяд значна ажывілася і вылучыла шмат актывістых з рабочых і вайскова-служачых.

Прымацаваны актыў.

У маі месяцы прэзыдыум гарадзкога савету сумесна з АПБ і саюзамі праведзена работа па прымацаваньню рабочага актыву для працы ў сэкцыях савету ў колькасьці—68 чал. прымацованых дэлегатак было 57 і камсамольцаў—42 чал., усяго 167 чал.

У выніку іх паўгадавой працы можна зрабіць такі вывад: частка іх проц. 50 прымае добры ўдзел у працы сэкцый—удзельнічаюць у пленумах—вызначаны ў камісіі — выпаўняюць асобныя заданьні.

Асабліва апраўдалі сябе дэлегаткі і пасьля перавыбараў дэлегацкіх сходаў было пакінута 20 дэлегатак папярэдняга скліканьня і прымацавана яшчэ 70.

Значным недахопам у працы прымацаваных зьяўляецца тое, што шмат хто не падлічыў сваёй нагрузкі, вучобы, якая іх адрывае ад працы ў савеце, і другі больш важны момант—няма яшчэ сталага кантролю і кіраваньня іх працай з боку прафарганізацый, партыйных і камсамольскіх ячэек.

Квартальныя камітэты.

Апрача паказанага актыву рабоце гарсавету дапамагае яшчэ інстытут квартальна-хутарскіх камітэтаў, які налічвае 320 чал., з іх: рабочых—120, служачых — 69, саматужнікаў —28, сялян, хатніх гаспадынь і інш. —105.

Грунтоўная праца кварткомаў—дапамога ў тэхнічным абслугоўваньні насельніцтва;

тэхнічная сувязь гарсавету з насельніцтвам (скліканьне сходаў, вызавы);

дапамога розным установам, асабліва міліцыі па часьці санітарнага становішча гораду, пожарнай ахове, дапамога і грашова-падатковым органам.

Кіруе кварткомамі фінансава-адміністрацыйная сэкцыя.

Апрача працы сэкцыі непасрэдна прэзыдумам было вызначана 100 членаў гарсавету і прымацована для пераучоту 30 проц. жыл. плошчы і 100 для агляда заяў на кватэры.

Яшчэ аб зьвязаньні гарсавету з масамі праз справаздачнасьць.

Справаздачы дэпутатаў былі праведзены ў 1928 г. сярод членаў саюзу па 31 вучастку, дзе далі справаздачу 43 дэпутаты, у вайсковых частках—50, сярод неарганізаванага насельніцтва на 9 сходах—18 дэпутатаў; усяго рабіла справаздачу 111 чал.

Значны недахоп па часьці справаздачнасьці той, што мала ўцягнута ў яе дэпутатаў і рабілася яна не сыстэматычна, а мела характар кампаніі.

Прэзыдыум гарсавету ў сакавіку месяцы адчытаўся ва ўсіх частках гарнізону, на якіх прысутнічалі ўсе чырвонаармейцы і кам. склад, таксама ў больш буйных саюзах.

На справаздачных сходах было высьветлена шмат практычных прапаноў, якія лягі ў аснову далейшай працы сэкцый.

Тут трэба сказаць тое, што часта ўжо падкрэсьлівалася многімі: аўтарытэтнасьць дэпутата недастатковая, ён яшчэ не адчуваецца як сапраўдны прадстаўнік савецкай улады, на што трэба будзе зьвярнуць увагу пры перавыбарчай кампаніі.

Пытаньні самакрытыкі хоць і значна зварушылі актыўнасьць дэпутатаў, але-ж усё яшчэ недастаткова.

Пленум і прэзыдыум.

За 1928 г. прэзыдыум правёў 5 пасяджэньняў па прадпрыёмствах і рабочых клюбах: на «Чырвоным Харчавіку», махорачнай фабрыцы, фанэрным заводзе, у клюбе будаўнікоў, сумесна з пайшчыкамі ЖАКТ'аў, на гэтых пасяджэньнях рабочых было 460—500 чалавек.

Характэрна адзначыць, што калі было пасяджэньне на фанэрным заводзе, рабочыя 2-й зьмены парашылі прысутнічаць усім на пасяджэньні і адпрацаваць пасьля гэтыя гадзіны.

На кожным пасяджэньні прэзыдыуму прысутнічае апрача членаў прэзыдыуму 25 чал.

Прэзыдыум па 2 разы заслухоўваў даклады сэкцый аб іх працы і даваў належныя дырэктывы.

Пленумаў гарсавету адбылося за год 14, з іх: 2 урачыстых, з якіх на адным урачыстым былі заслуханы 2 практычных даклады аб ваенізацыі ў горадзе. Якасьць пытаньняў вырашаемых пленумам зусім адрозьніваецца ад пытаньняў мінулых гадоў. Вось пералік пытаньняў, абгавораных на пленуме:

1. Даклад ЦРК, 2) справаздача прэзыдыуму (2 разы), 3) аб ажыўленьні саветаў, 4) аб пазыках, 5) аб выкавыкананьні бюджэту, 6) аб справаздачнай кампаніі, 7) даклад камунальна-жыл. сэкцыі, 8) пытаньні гасьцініц, 9) аб хлебным рынку, 10) сыстэма Нарасьветы, 11) вынікі РСІ па абгляду гарсавету, 12) аб вадаправодзе, 13, даклад АВК, 14) бюджэт на 1928-29 г. і шэраг дробных пытаньняў.

Вывад ясны—пленум займаўся найважнейшымі жыцьцёвымі пытаньнямі гарадзкой работы і жыцьця.

Вось караценька аб масавай рабоце савету.

Цяпер усе сэкцыі і прэзыдыум рыхтуюцца да справаздачна-перавыбарчай кампаніі—складзены справаздачы і абгавораны на пленумах сэкцый. Складзен калялдарны плян справаздачнай кампаніі—з 1-XII 28 г. будуць адлічвацца ня толькі ўсе дэпутаты, але і прымацаваныя рабочыя, дэлегаткі і камсамольцы.

Справаздачна-перавыбарчая кампанія замацуе нашы дасягненьні пры разгортваньні шырокай самакрытыкі, выправіць нашы недахопы, будзе садзейнічаць яшчэ большаму ажыўленьню работы і падняцьцю аўтарытэту гарсавету у цэлым і кожнага дэпутату ў паасобку.

Старшыня Бабруйскага
гарсавету **М. ЭСТРЫН.**

Маленькі вопыт.

У надыходзячую кампанію перавыбараў сельсаветаў, як ніколі, трэба скарыстаць вопыт гэтых кампаній у мінулым.

Дырыктывы па правядзеньню гэтай кампаніі ЦВК Беларусі даны дастаткова.

На працягу апошніх пяці год савецкага будаўніцтва па Бярозкаўскаму раёну маецца наступны маленькі вопыт: менш здавальняюча працавалі тыя прэзыдыумы сельсавету, якія вылучаліся пераважна на падставе ініцыяцівы вышэйстаячых Выканкомаў. Так на працягу апошніх шасьці месяцаў Хоцімскаму РВК прышлося замяняць два разы старшыню сельсавету. Заўважвалася, што праца с.-с. на працягу апошняга году па гэтай прычыне, была невдавальняючай. Найлепш працавалі тыя прэзыдыумы сельсавету, якія вылучаліся ў выніку сталай і ўсебаковай абгаворанасьці і ўзгодненасьці паміж РВК і мясцовым Бярозкаўскім савецкім актывам, у тым ліку з усімі сябрамі Бярозкаўскага сельсавету.

Сакратар
Хоцімскай Раённай
Рэвізыйнай Камісіі
і Член Бярозкаўскага
сельсавету **Д. Юдзенкоў.**

Вучот і справаздачнасьць у масавай рабоце саветаў.

У райвыканкомах і акрвыканкомах значная колькасьць часу ідзе на складаньне розных справаздач. Справаздачы пішуцца аб гадовай і паўгадовай працы (картачная справаздача); кожныя тры месяцы пішацца справаздача аб працы жанчыны ў саветах і выканкомах; штомесячна акрвыканкомы пішуць агляды дзейнасьці райвыканкомаў, гарсаветаў і сельсаветаў; пішуцца справаздачы кампанейскага характару (самаабкладаньне, правядзеньне міжнароднага жаночага дню, аб сьвяткаваньнях) і г. д. і г. д.

Наколькі ўсе паказаныя справаздачы, і прынамсі большасьць іх, адбіваюць сапраўднае становішча работы і ці можна на справаздачах вывучыць яе?

Трэба сказаць, што ў сучасны момант у большасьці выпадкаў справаздачы сельсаветаў, гарсаветаў, райвыканкомаў і акрвыканкомаў у галіне масавай работы саветаў *зьяўляюцца матар'ялам, які ня можа быць грунтам для ўсебаковага вывучэньня становішча масавай работы.* (Курсіў рэдакц.). Існаваўшае і нажаль існуючае яшчэ да гэтага часу, картачная справаздачнасьць, якою меллася на мэціе выяўляць, галоўным чынам, становішча масавае работы—свае мэты не дасягнула. Гэта здарылася таму, што пры выпрацоўцы форм картачнай справаздачнасьці не прадумана было пытаньне аб вядзеньні вучоту па ўсіх тых мэтах, якія закранаюць даныя формы. А ў выніку *ўсе лічбы, якімі запаўняліся формы картачнай справаздачнасьці, даваліся ў залежнасьці ад сумленнасьці працаўнікоў, складаўшых справаздачы.* (Курс. рэдакц.). Між тым, над гэтымі справаздачамі сядзелі тыднямі ў райвыканкомах і акрвыканкомах, складаючы, падлічваючы, *падтасоўваючы, каб, мець адзін ітог „по вертикали и горизонтали“.* (Курс. рэдакц.).

Ёсьць яшчэ справаздача, якая пішацца кожныя тры месяцы. Гэта справаздача аб працы жанчын—членаў саветаў і аб уцягненьні жанчын у савецкае будаўніцтва. Схема гэтае справаздачы мае трыццаць пунктаў. Не гаворачы аб сутнасьці пытаньняў схэмы, прывяду некалькі прыкладаў, як справаздача гэтая пішацца райвыканкомамі. Вось „справаздача“ Хоцімскага РВК (з захаваньнем артаграфіі):

«12-X—28 г. № 7375. Наступным Хоцінскі РВК паведамляе, што ў перыяд данага атчотнага кварталу (лiпень — верасень) уся праца жанчын стаяла непадвіжна, дзякуючы лятоваму часу і занятасьці апошняе на працы, у сілу чаго вынікаў у працы, а таксама і другіх момантаў, якія-б маглі адрозьнівацца ад раней дасланай Вам справаздачы няма. Райвыканкомам прыняты крокі ў мэтах выкананьня дырэктыў вышэйстаячых органаў на пытаньню ажыцьцяўленьні працы жанчын, шляхам дачы раду абежных паказаньняў падведамственных яму ўстаноў. У даны момант у раёне праводзіцца перавыбарчая кампанія жанчын дэлегатак, на шляху чаго райвыканком даў паказаньні ўсім с.-саветам аб дапамозе па склікаўню сходаў жанчын, аб дапамозе і складаньню справаздач тым жанчынам, якія павінны будуць адчытывацца перад сходамі за працу тых устаноў да якіх апошнія былі прымацаваны“.

Гэта патуга ахарактарызаваць працу жанчын членаў саветаў ня прытрымліваючыся схэмы.

А вось як пішуцца справаздачы па схэме. На адно і тое-ж пытаньне частка РВК катэгарычна адказвае „да“, а другая частка ня менш катэгарычна піша «не». Між тым абсьледваньні райвыканкомаў не даюць такіх дыямэтральна розных характарыстак аб становішчы масавае работы ў раёнах.

З усіх паказаных фактаў можна зрабіць такія вывады, па-першае, неабходна навучыць сельсаветы і райвыканкомы як весьці вучот масавае працы, даўшы ім адпаведныя паказаньні, прычым вучот павінен ахопліваць мінімум момантаў, характарызуючы масавую работу; у іншым выпадку толькі для вучоту патрэбен будзе апарат у апараце. Падругое, неабходна перагледзець формы справаздачнасьці аб масавай рабоце, бо, напрыклад, такія формы (табл. № 3-а і 3-б па райвыканкомах і табл. № 3 па гарсаветах), дзе ўлічваецца актыўнасьць па выступленьнях (па роду заняткаў і партыйнасьці выступаўшых), будуць пустымі, калі ня будзе адпаведнага вучоту, прычым трэба формы прыстасоўваць к магчымаму вучоту, бо не заўсёды можна апытаць выступаючага (асабліва актыў) хто ён такі: селянін, рабочы, партыец і г. д., і іншы разазлуецца ды скажа што-небудзь такое, чаго ні ў адну графу ня ўпішаш. Патрэцяе, даўшы спрошчачую форму справаздачнасьці і паказаньні аб вядзеньні вучоту—неабходна ад райвыканкомаў і сельсаветаў патрабаваць самых сур'ёзных адносін да вучоту і справаздачнасьці аб масавай рабоце, каб ня было такіх выпадкаў, што прадстаўленьне справаздачы адбываецца прысылкаю адбітку за папярэдні квартал, альбо пісанінай на манер „праца жанчын стаяла непадвіжна“.

А. Д.

Ад рэдакцыі: Арганізацыйны аддзел пры прэзыдыуме ЦВК БССР заканчвае распрацоўку адзінай формы справаздачнасьці саветаў і выканкомаў аб масавай працы і яго вучоце. Распрацоўваемая форма справаздачнасьці параўнальна з існуючай картачнай справаздачнасьцю будзе вельмі значна скарочана і неўзабаве выслана на месцы для абмеркаваньня.

Заувагі з раёнаў.

Аб ажыўленьні работы саветаў.

Мы маем цэлы шэраг дырэктыў і практычных мерапрыёмстваў у справе ажыўленьня работы сельскіх і местачковых саветаў. Але патрэбна спыніцца на тым, як гэтыя дырэктывы і мерапрыёмствы ажыцьцяўляліся, наколькі яны праведзены ў жыцьцё і што перашкаджала ў іх ажыцьцяўленьню.

Перашкаджаючым фактарам зьяўляецца ня спыняемая цякучасьць у складзе кіруючага апарату сельскіх і местачковых саветаў па прычыне, з аднаго боку, дзякуючы парушэньня канстытуцыі самымі вышэйшымі органамі, якія бачачы, што ў сельсавеце завёўся добры працаўнік, стараюцца перакінуць яго на другую работу па лініі непасрэдна кіруемай імі работы, а з другога боку сельсаветчыкі кідаюць работу з прычыны матар'яльнай небясьпечаннасьці.

Яшчэ прычына якая ня спрыяе ажыўленьню работы саветаў—гэта нізкі культурны ўзровень кіраўнікоў сельсаветаў і нізкая кваліфікацыя апошніх, дзякуючы чаму нізавыя работнікі саветаў ня ў сілах асіліць таго матар'ялу, які ім прысылаецца.

Далейшай перашкодай—зьяўляецца той факт, што старшыні саветаў зьяўляюцца мясцовымі людзьмі, часта будучы запужанымі варожымі элемэнтамі, кулакамі падпадаюць пад уплыў, на што мы павінны зьвярнуць асаблівую ўвагу, з чым павінны павесьці барацьбу шляхам выхаваўчай работы сярод работнікаў нізавых органаў улады.

Некаторая безадказнасьць членаў саветаў і недастатковае інструктыраваньне саветаў з боку райвыканкомаў, з аднаго боку па прычыне перагружанасьці работнікаў раёнаў, па другое, за частую іх слабай падрыхтаванасьцю і кваліфікацыяй, бо ў большасьці сваёй работнікі райвыканкомаў кваліфіцыруюцца ў галіне выконваемай імі работы, а сакратары РВК, маючы пе-

разгрузку вялікім наліччам адміністрацыйных спраў ня могуць удзяляць дастатковай увагі інструктаваньню саветаў.

Адгэтуль напрошв ецца пытаньне: што ж трэба зрабіць, якія ўжыць захады да зьнішчэньня тых рагатак, якія не даюць магчымасьці к хутчэйшаму ажыўленьню работы саветаў.

1) Трэба рэарганізаваць апарат райвыканкомаў, пры якіх абавязкова арганізаваць адчасткі, што дасьць магчымасьць РВА заняцца больш жыцьцевымі пытаньнямі.

2) Рашуча павесьці барацьбу з цякучасьцю сельсавецкага складу і тымі парушэньнямі канстытуцыі, якія маюць месца на мясцох. Палепшыць матар'яльнае становішча работнікаў нізавога апарату, давёўшы аклад сельсаветчыка да 40 руб. у месяц, што паслужыць да забесьпячэньня пралетарскага ядра ў саветах.

3) Прыняць усе захады да падняцьця культурнага ўзроўню работнікаў нізавога апарату, шляхам прапуску іх праз доўгатэрміновыя курсы.

4) Для палепшэньня работы неабходна часьцей склікаць нарады сельскіх работнікаў, на якіх абменьвацца вопытам работы, ставіць інструкцыйныя даклады. Побач з гэтым нельга прамінуць аднаго вельмі важнага пытаньня—гэта работа сэкратароў РВК, на якіх ні кім не зварочваецца ўвагі, і за чатыры гады існаваньня раёнаў сэкратарыятам АВК ня было склікана ні адной нарады сэкратароў РВК з мэтай інструктываваньня і ажыўленьня работы на мясцох. Бываюць пленумы Акрвыканкому на якіх прысутнічаюць толькі старшыні райвыканкомаў, якія ня дзеляцца вопытам работы пленуму з сэкратарамі РВК.

5) Разгрузіць сельсаветы ад непатрэбнай работы, як напрыклад, статыстыкі па сельскай гаспадарцы і г. д. На гэта маюцца статыстычныя органы, спэцыялісты, якія павінны займацца гэтым пытаньнем. Грунтавацца-ж на статыстыцы, атрыманай ад сельсаветаў, зьяўляецца памылковым, бо сельсаветчыкі ня могуць ахапіць гэтай складанай работы з прычыны слабай кваліфікацыі.

6) Трэба канчаткова і канкрэтна вырашыць пытаньне аб адказнасьці членаў саветаў, бо існуючыя наконт гэтага законы не даюць нічога рэальнага і вінкага ўплыву на палепшаньне работы з боку членаў саветаў ня маюць.

7) Адносна ўвядзеньня пасады інструктара пры райвыканкомах ставіць пытаньне так, як яно пастаўлена на прэзыдыуме ЦВК, памойму, нельга, я лічу, што пасаду інструктара ўвясьці ўва ўсіх РВК маючы ня менш 10 сельсаветаў. Гэтым мы, бязумоўна, ажывім работу саветаў і іх сэкцый.

8) І апошняе гэта—мы недастаткова дзелімся вопытам сваей работы на старонках друку, таксама мы да гэтага часу амаль што зусім не разгарнулі самакрытыку сваей работы. Я лічу, што райвыканкомаўцы выкажуць сваю думку аб мэтадах ажыўленьня работы саветаў на старонках друку, што паслужыць мэтадам абмену вопытам работы, штурхачом к уцягненьню шырокіх працоўных мас у работу па ажыўленьню дзейнасьці саветаў і палепшыць кіраўніцтва з боку РВК.

Клімковіч.

Работа раённых рэвізыйных камісій Магілёўшчыны.

Падводзячы вынікі працы за 1927-28 год трэба сказаць, што рэвкамісіі ў асноўным з пастаўленымі перад імі задачамі справіліся і змогуць на надыходзячых зьездах саветаў далажыць аб гаспадарчай працы РВК з пункту гледжаньня грамадзкасьці. Праробленая праца рэвкамісій сьведчыць ня толькі аб тым, як справіліся з ёю рэвкамісіі, але і аб тым, як райвыканкомы і ўстановы раёну ўвогуле выконвалі дырэктывы ўлады і партыі па лініі фінансава-гаспадарчай дзейнасьці.

Лупалаўскай рэвкамісіяй выяўлена поўная бязьдзейнасьць райвэтамбулаторыі, якая за ўвесь час ніводнага разу не зрабіла выезду ў вэтпункты і насельніцтва нават ня ведае аб існаваньні яе, як лекавае ўстановы. Сродкі, прадугледжаныя па каштарысу на апэрацыйныя выдаткі, засталіся нескарыстанымі, і як узор бязьдзейнасьці і незацікаўленасьці атрыманыя мэдыкамэнты ляжаць нераспакаванымі, як-бы ў іх і не адчуваецца патрэбы.

Бялыніцкі РВК, дзякуючы неразгорнутасьці працы па раёну ў галіне палепшаньня жывёлагадоўлі, нескарыстаў 65 р., прызначаных на прэміяваньне пляят.

Касьцюковіцкі, Чэрыкаўскі і Быхаўскі РВК прызначаны фонд на дапамогу вучням беднаты (1000 р.) не скарысталі, і трэба думаць, што частка бядняцкіх вучняў па матар'яльнай незабясьпечанасьці прымушаны былі пакінуць школы. Невыкарыстаньне гэтых сродкаў мае і палітычнае значэньне для вёскі. Правяраючы будаўніцтва ўстаноўлена несвоечасовасьць загатоўкі матар'ялаў, адсутнасьць тэхнагляду за будаўніцтвам, невыкананьне падрадчыкамі ўмоў дагавораў, у выніку чаго будаўніцтва вытвараецца з нядобраякаснага матар'ялу, няроўна складаюцца сьцены, будовы дрэнна ўцяпляюцца, столь і падлогі робяцца з сырых дошчак, рассыхаюцца ў шчылінах, страхі крыюцца ня шчыльна і праз іх працякаюць ападкі і т. д. (Лупалаўскі і Журавіцкі раёны). Пры рамонце бывае неабходнасьць перастаўляць печкі з аднаго ў другое месца, але пры гэтым пакідаюцца незакрытыя месцы ў страхах, праз якія працякае дождж, і будынкі псуюцца (Быхаўская амбулят.). Адзначаюцца выпадкі, калі грошы, прызначаныя на пабудову, скарыстоўваюцца на другія патрэбы (непабудован аграпункт у Быхаве).

Магілеўскі РВК выплаціў бухгальтару за перавозку грошай у банк 24 руб. Запытаньне — з якіх пор бухгальтары зрабіліся насільшчыкамі? За дзяржаўныя грошы набыт партфэль сакратару РВК—трэба было чым небудзь адзначыць сэкратара ад масы,—бо які-ж ён сэкратар без партфэля. Грошы, прызначаныя на лікпункты, зрасходаваны на набыцьцё грашовае скрынкі. Пры пераводзе старшыні РВК на пасаду інструктара АВК, выплачана выходная дапамога (45 р.). Пры рэвізіі кас выяўлены растраты па Краснапольскаму, Карманскаму, Быхаўскаму, Чэрыкаўскаму і Касьцюковіцкаму РВК на 866 руб., з якіх 345 р. падае на сродкі ад самаабкладаньня.

Рэвізуючы выкананьне райбюджэту і яго рэальнасьць, даходныя крыніцы і мэтазгоднасьць эксплёатацыі іх выявілася, што амаль ва ўсіх раёнах млыны здадзены ў арэнду за нізкую арэндную плату, бо не падлічвалася ў момант здачы ў арэнду прапускная здольнасьць млына. У скарыстаньні сродкаў ад самаабкладаньня выяўлена, што, ня гледзячы на пастановы агульных сходаў сялян, да гэтых пор сельсаветы ня маюць складзеных пляпаў скарыстаньня сродкаў і апошнія застаюцца нескарыстанымі (Касьцюковіцкі, Карманскі РВК), і амаль у кожным сельсавеце маюцца выпадкі растрат у 30—40 рублёў.

Наогул рэвкамісіі зразумелі сутнасьць пастаўленых перад імі задач і зьяўляюцца бліжэйшымі памочнікамі ў справе ўпарадкаваньня раённае гаспадаркі.

Г. К.

Менск, друкарня „БДВ".

Галоўлітбел № 302.